

Sven Winnell 020528: Svenska regeringens årsbok om EU 2001

(http://www.utrikes.regeringen.se/lopsedel/pdf/EU_kortis.pdf)

En version där avsnitten *huvudsakligen* ordnats enligt SW klassifikationssystem. Originalets bilder är inte med.

32:

Samarbete i svenskt och europeiskt intresse

Samarbetet i EU

Reformer i institutionerna

Öppenhet och insyn

Lönediskussioner i parlamentet

Svenskar i EU:s institutioner

EU:s budget

EU:s framtid

Fyra frågor

EU 2004-kommittén

Konvent förbereder

EU:s utvidgning

Tidsplan

Framsteg och problem

Fungerande marknadsekonomier

Förhandlingsläget

Ekonomisk-politisk dialog

EU:s relationer med omvärlden

EES och EFTA

EU:s nordliga dimension

Västra Balkan

USA

Ryssland

Södra Kaukasus och Centralasien

Afghanistan

Mellanöstern

Medelhavsländerna

Turkiet

Asien

Koreahalvön

Afrika

Latinamerika

33:

Den ekonomiska och monetära unionen

Euron

Ekonomiska riktlinjer

Rekommendationer till Irland

Gott betyg för Sverige

34:

Ett område med frihet, säkerhet och rättvisa

Schengen

Brott och straff

Civilrätt

Inre marknadens utveckling

Enklare regler

Europabolag

Gemensam tullstrategi

Fri rörlighet för varor

Nya regler för upphovsrätt

Ny förordning om gemenskapsformgivning

Svåra förhandlingar om gemenskapspatent

Fri rörlighet för tjänster och kapital

Svenska övergångsregler

Kemikalier

Djurfoder och djursjukdomar

Mjök

Alkohol och tobak

61:

Folkhälsa

Tobak

Alkohol

Smittsamma sjukdomar

Säkra blodtransfusioner

63:

Jordbrukspolitik

BSE-kris

Mul- och klövsjuka

Jordbruk och miljö

Djurskydd

Fiskeripolitik

Hållbart fiske

Östersjösamarbete

Nytt fiskeavtal

64:

Konsumentpolitik

Bättre konsumentskydd

Bättre tvistlösning

Livsmedel

Gemensam livsmedelsmyndighet

Genmodifierade livsmedel

Gränsvärden på dioxin

Energi

6525:

Utrikes- och säkerhetspolitik

Krishantering

Konfliktförebyggande arbete

Samarbete med internationella organisationer

Mänskliga rättigheter

Terroristbekämpning

653:

Handelspolitik

WTO

Everything But Arms

Nytt system för tullfrihet

654:

Informationsteknik

656:

Transportpolitik

Galileo

Hållbara transporter

Alkoholgräns vid bilkörning

Utbildning för yrkesförare

Upphandling av kollektivtrafik

Utbyggnad av transportnätet

Utökad sjösäkerhet

Gemensamt luftrum och säkerhet i luftfarten

657:

Skatter

658:

Tillväxt och sysselsättning

Framgångsrikt år

Nya delmål

Kvalitet i arbetet

Ökad rörlighet

Näringspolitik

Konkurrensregler ses över

Minskat statsstöd

Jämställdhet

70:

Kultur och medier

71:

Regionalpolitik

Miljö och hållbar utveckling

Strategi för hållbar utveckling

Nytt miljöhandlingsprogram

Kyotoprotokollet

Genmodifierade organismer

Bioterrorism

Hårdare miljöbedömning

7951:

Utvecklingssamarbete

Fortsatta reformer

Humanitärt bistånd

Mänskliga rättigheter

Cotonou-avtalet

Social trygghet

Ungdomar i fokus

7952-:

Brott och polis

Asylpolitik

7957:

Utbildning och forskning

Ökad rörlighet för studenter

Europeiska språkåret

Utbildningsprogram

Nytt forskningsprogram

SW Klassifikationssystem

32 Samarbete i svenskt och europeiskt intresse

Under det första halvåret 2001 var det för första gången Sveriges tur att leda EU-arbetet. Utvidgning, miljö och sysselsättning var de främsta prioriteringarna. På engelska kom de att kallas de tre e:na: *enlargement*, *environment* och *employment*.

Det svenska ordförandeprogrammets huvudrubriker

- En utvidgad union
- Full sysselsättning och hög tillväxt i en konkurrenskraftig union
- En union för hållbar utveckling
- En union nära medborgarna
- Ett område med frihet, säkerhet och rättvisa
- En solidarisk och internationellt aktiv union
- En öppen, modern och effektiv union

Sysselsättningen diskuterades främst vid Europeiska rådets möte i Stockholm 23–24 mars. Mötet var det första uppföljningsmötet av den så kallade Lissabonprocessen och unionens målsättning att bli världens mest dynamiska och konkurrenskraftiga kunskapsbaserade ekonomi. Stats- och regeringscheferna bestämde att målet ska vara full sysselsättning och att ett dynamiskt EU måste bestå av aktiva och moderna välfärdsstater. Dessutom diskuterades Europas allt äldre befolkning som leder till arbetskraftsbrist och kräver hållbara finanser och pensionssystem.

Utvidgning och miljö stod i fokus under Europeiska rådets möte i Göteborg den 15–16 juni. Här togs avgörande steg framåt för utvidgningsprocessen. Det slogs fast att processen är oåterkallelig och att målsättningen är att förhandlingarna med de kandidatländer som är

redo ska vara avslutade före utgången av år 2002. Dessa länder ska då kunna delta som medlemmar i valen till Europaparlamentet 2004. Tillsammans med de framsteg som gjordes i förhandlingarna under det svenska ordförandeskapet innebar detta ett genombrott i utvidgningsprocessen.

I Göteborg enades stats- och regeringscheferna också om en strategi för hållbar utveckling. Tidigare beslut om ekonomisk och social hållbarhet kompletterades med en miljödimension. Det innebär att såväl ekologiska som ekonomiska och sociala effekter måste utvärderas innan större politiska beslut fattas. Denna tredimensionella syn blir nu även vägledande för arbetet i Lissabonprocessen.

På det utrikespolitiska planet lyckades unionen stärka sin profil under året. Ett mer samlat och flexibelt agerande präglade samarbetet. I samband med Europeiska rådets möte i Stockholm träffade EU:s ledare den ryske presidenten Vladimir Putin. Också USA:s president George W Bush besökte Sverige under året. Han kom till Göteborg för att träffa EU-ledarna i samband med toppmötet. Göran Persson hade dessutom en ledande roll i försoningsprocessen mellan Nord- och Sydkorea, som han i egenskap av Europeiska rådets ordförande besökte under våren.

På det utrikespolitiska området fattades också beslut om tull- och kvotfri import av produkter från de fattigaste länderna, och flera framsteg gjordes när det gäller unionens konfliktförebyggande arbete.

Under det svenska ordförandeskapet kunde man också äntligen anta den omdiskuterade öppenhetsrättsakten. Beslutet innebär ett stort framsteg för den svenska öppenhetssynen när det gäller unionens inre arbete.

Det belgiska ordförandeskapet kom att präglas av terrorat-täckerna i New York, Washington och Pennsylvania den 11 september. Den gemensamma kampen mot terrorism hamnade högst upp på dagordningen och satte fokus på arbetet om EU som ett område med frihet,

säkerhet och rättvisa. Tillsammans med USA lyckades EU – med stöd i FN-resolutioner och från det övriga internationella samfundet – under hösten utveckla ett omfattande program för att bekämpa terrorismen.

Under året pågick också ett intensivt arbete med förberedelserna inför nästa regeringskonferens och debatten om EU:s framtid. Framtidsdebatten lanserades under det svenska ordförandeskapet och fick fastare former vid toppmötet i Laeken den 14–15 december. Där beslutades att ett särskilt konvent ska tillsättas för att arbeta fram underlag för regeringskonferensens diskussioner. Även inom kommissionen pågår ett reformarbete och under året presenterade en vitbok om styrelseformerna inom EU. I Sveriges riksdag antogs Nicefördraget som ett led i att förbereda ett framtida EU med fler medlemsländer.

Samarbetet i EU

Europeiska rådet består av EU:s stats- och regeringschefer. De träffas på toppmöten minst två gånger per år och drar upp politiska riktlinjer för EU-arbetet. Det löpande arbetet sker sedan i olika institutioner och fackorgan. Det finns fem gemensamma institutioner: Europeiska unionens råd, Europeiska kommissionen, Europaparlamentet, Europeiska gemenskapens domstol och Revisionsrätten.

Europeiska unionens råd, ofta kallat ministerrådet eller rådet, fattar beslut och stiftar lagar i EU. Det består av medlemsländernas ministrar. Vilka ministrar som deltar beror på vilken fråga som behandlas. Ordförandeskapet i rådet växlar varje halvår mellan de 15 medlemsländerna. Under våren 2001 var Sverige för första gången ordförande i EU:s ministerråd. Belgien var ordförandeland under hösten. **Europeiska kommissionen**, ofta kallad kommissionen, har ensamrätt på att lägga fram lagförslag. Den övervakar också att gemen-

samma regler följs och tillämpas på ett riktigt sätt. Kommissionen består än så länge av 20 ledamöter – minst en från varje medlemsland – som utses för fem år. För att förbereda unionens institutioner för nya medlemmar i samband med utvidgningen, kommer detta att ändras framöver. Det beslutades man på den regeringskonferens som avslutades i december 2000 och som ledde fram till EU:s nya grundlag, Nicefördraget. Kommissionsledamöterna ansvarar för ett eller flera politiska sakområden. Svensk ledamot är Margot Wallström och hon ansvarar för miljöfrågor i EU.

Europaparlamentet är EU:s enda direkt folkvalda institution. Dess makt har utökats gradvis. Redan i Amsterdamfördraget fick parlamentet mer att säga till om, och i och med Nice-fördraget utökas dess makt ytterligare. I dag har parlamentet 626 ledamöter, men de ska utökas till 732 i samband med utvidgningen. I dag är 22 av ledamöterna svenskar, från och med 2004 minskas antalet svenska ledamöter till 18.

Europeiska gemenskapernas domstol (EG-domstolen) tolkar och dömer i tvister om hur EG-rätten ska tillämpas. Medlemsländerna måste följa domstolens utslag. De flesta mål är förhandsavgöranden. Med det menas att EG-domstolen på begäran av medlemsländernas domstolar lämnar besked om hur EG-rätten ska tolkas. Knuten till domstolen finns en förstainstansrätt med uppgift att avgöra vissa ärenden.

Revisionsrätten granskar hur pengarna i EU:s gemensamma budget används och redovisas. Svensk ledamot var under året Jan O Karlsson. Vid årsskiftet 2001/2002 efterträddes han av Lars Tobisson. Jan O Karlsson, som också varit ordförande för Revisionsrätten, är från och med den 7 januari 2002 svensk bistånds- och migrationsminister.

Reformer i institutionerna

Sedan ett par år tillbaka pågår ett reformarbete inom EU-förvaltningen. Ambitionen är att effektivisera verksamheten och göra den mer förankrad hos EU:s medborgare.

Våren 2000 presenterade kommissionen ett förslag om administrativa och personalpolitiska reformer inom EU:s institutioner. Målet är att skapa en mer serviceinriktad administrativ kultur. Sverige stöder reformprocessen. Den svenska regeringen vill se ökad delegering, ökad rörlighet mellan medlemsländernas förvaltningar och EU:s institutioner, ökad jämställdhet, modernisering av lönesystemet och ett regelverk som främjar öppenhet och insyn. Reformerna ska genomföras under 2003.

Under 2001 gick reformarbetet vidare och den 25 juli presenterade kommissionen ett förslag om hur EU:s styrelseformer kan reformeras. Bland annat vill man ha bättre delaktighet och dialog med allmänheten, större öppenhet, bättre politiska beslut, enklare lagstiftning samt tydligare mål för politiken och institutionerna. Under 2002 ska rådet diskutera frågan vidare.

Även arbetet med att förbättra den finansiella styrningen och kontrollen av EU:s medel har fortsatt under året. Bland annat har en ny handlingsplan för bedrägeribekämpning antagits. Under året har också finansministrarna enats om de viktigaste reforminslagen i kommissionens förslag om en ny budgetordning. Förhoppningen är att förordningen ska kunna antas före utgången av 2002.

Öppenhet och insyn

Sverige fortsatte under 2001 att verka för ökad öppenhet och insyn i EU:s institutioner, framför allt genom att delta i, leda och slutföra förhandlingarna om en rättsakt om allmänhetens tillgång till Europaparlamentets, rådets och kommissionens handlingar.

En av de viktigaste frågorna i förhandlingarna om öppenhetsrättsakten var frågan om hur den påverkar nationell rätt. Många var oroliga för att den svenska offentlighetslagstiftningen skulle försämrats. Det är dock fortfarande upp till medlemsländerna att själva pröva och bestämma om en handling ska lämnas ut. Detta gäller även handlingar som kommer från EU:s institutioner.

Den 9 april 2001 bestämdes att vissa av rådets handlingar ska publiceras på Internet. Beslutet innebär att ett stort antal arbetsdokument och andra handlingar som rör lagstiftningsärenden nu automatiskt läggs ut på nätet.

Under året har man också fortsatt det pågående arbetet med att förenkla rättsakter och göra dem begripliga för EU:s medborgare. I november presenterades en särskild rapport om hur EU:s regler kan förenklas och göras mer tillgängliga för EU:s medborgare. I rapporten föreslås också regler för den språkliga och redaktionella kvaliteten på rättsakterna. En särskild handledning om hur lagstiftningen bör utformas har översatts till alla medlemspråk.

Lönediskussioner i parlamentet

I Europaparlamentet diskuterades under året ett förslag om gemensamt regelverk för ledamöternas löner, skatt och andra villkor. I september enades medlemsländerna om en kompromiss i beskattningsfrågan. Förslaget innebär att Europaparlamentet tar över löneutbetalningen från de nationella parlamenten och att avgifter för pensioner och socialförsäkringar betalas till EU-budgeten (cirka 20 procent). Differensen upp till den nationella skattenivån kan tas ut av de medlemsstater som så önskar.

Under 2001 har man också diskuterat stadgan för politiska partier på europeisk nivå. Stadgan är ett provisoriskt system för partistöd till gränsöverskridande politiska partier, i avvaktan på ett mer permanent system. I Nicefördraget konstateras att ett sådant stöd är en viktig del

av den europeiska integrationen. Svåra frågor är bland annat hur många medlemsländer ett parti måste vara representerat i för att få partistöd och i vilken mån bidrag från näringsliv, organisationer och privatpersoner skall tillåtas. Ärendet ska diskuteras vidare under år 2002.

Svenskar i EU:s institutioner

Under 2001 arbetade omkring 1 000 svenskar inom EU. Det är ungefär lika många som året innan. En fjärdedel av dessa är tolkar och översättare. Drygt 60 procent är kvinnor, men andelen kvinnor bland chefer och handläggare är inte mer än drygt 35 procent. Under året har flera personer slutat, vilket lett till en underrepresentation av svenskar på chefsnivå.

Den svenska regeringen hoppas att det moderniseringsarbete som pågår inom institutionerna, bland annat när det gäller personalpolitiken, skapar ett arbetsklimat som bättre passar svenska tjänstemän. Dessa reformer är ett viktigt led i arbetet med att främja svensk representation i EU:s förvaltning.

EU:s budget

EU:s budget för år 2001 uppgick till cirka 92,5 miljarder euro (cirka 856 miljarder kronor) Det är en ökning med 3,5 procent jämfört med 2000 års budget.

Nästan hälften av utgifterna går till jordbruksstöd och ungefär en tredjedel till olika former av strukturstöd. Budgeten går också till satsningar inom EU, såsom forskning, miljöåtgärder, kulturstöd och investeringar i infrastruktur. Dessutom finansieras utrikespolitiska åtgärder, främst bistånd, och institutionernas administrativa utgifter via den gemensamma budgeten. Dessa tre områden tar ungefär fem procent vardera av den totala budgeten i anspråk.

Sverige är för en stram budgetpolitik. Förbättrad budgetdisciplin vid användningen av EU:s medel är en prioriterad fråga för den svenska regeringen. På sikt vill Sverige genomföra besparingar främst genom förändringar av jordbruks- och strukturfondspolitiken.

Avgiften för 2001 uppgick för Sveriges del till 21,326 miljarder kronor. Av detta får vi tillbaka en del i form av bidrag av olika slag. Detta brukar kallas återflöde. Det totala återflödet till Sverige från 2000 års EU-budget uppgick till ungefär 11,044 miljarder kronor.

EU:s framtid

Den 6:e december 2001 godkände den svenska riksdagen EU:s nya fördrag. Fördraget som man enades om i Nice i december 2000 ska förbereda EU för utvidgningen och innehåller en hel del institutionella förändringar. Innan fördraget träder i kraft måste samtliga medlemsländer godkänna det, enligt sina konstitutionella bestämmelser. Irländarna röstade nej till fördraget i en folkomröstning den 7 juni 2001. EU:s stats- och regeringschefer har dock tydligt uttryckt att man ska gå vidare i processen med att godkänna Nicefördraget.

Fyra frågor

När det nya fördraget antogs vid Europeiska rådets möte i Nice 2000, antogs också en förklaring om unionens framtid. Här efterlystes en bredare och djupare diskussion om EU:s framtida utveckling. Detta ska diskuteras i en ny regeringskonferens som ska sammankallas under år 2004. Då ska man främst diskutera:

- hur EU:s och medlemsländernas befogenheter tydligare kan avgränsas,
- vilken ställning EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna ska ha,

- hur man ska förenkla EU:s fördrag för att göra dem tydligare och lättare att förstå samt
- vilken roll de nationella parlamenten ska ha i framtidens EU.

Regeringskonferens hålls inför varje fördragsförändring. Då träffas medlemsländernas regeringar för att förhandla om de aktuella frågorna.

EU 2004-kommittén

Regeringskonferensen ska föregås av en bred offentlig debatt med medborgarna i samtliga medlemsländer. Debatten inleddes under det svenska ordförandeskapet den 7 mars 2001 och en särskild webbplats (<http://europa.eu.int/futurum>) har inrättats för att hålla den levande. Här finns både information och diskussionsmöjligheter. I Sverige ska framtidsdebatten drivas av en parlamentarisk kommitté som tillsatts av regeringen, den så kallade EU 2004-kommittén. Den leds av riksdagsledamoten Berit Andnor (s) och ska:

- stimulera en bred, offentlig debatt om EU, särskilt inför den kommande regeringskonferensen, bidra till ökade kunskaper om de frågor som rör EU:s utveckling och ge företrädare för olika åsikter utrymme i debatten,
- skapa kontaktytor mellan den svenska debatten om EU och motsvarande debatt i övriga europeiska länder samt
- sammanställa analyser av de frågor som kan komma att behandlas vid regeringskonferensen.

Konvent förbereder

Vid Europeiska rådets möte i Laeken den 14–15 december 2001 bestämde stats- och regeringscheferna att ett särskilt konvent ska förbereda den förestående regeringskonferensen. Den före detta franske

presidenten Valéry Giscard d'Estaing är utsedd att leda konventet. Till sin hjälp har han två vice ordförande, de tidigare premiärministrarna i Italien respektive Belgien, Giuliano Amato och Jean-Luc Dehaene. Konventet ska bestå av företrädare för medlemsstaternas regeringar, de nationella parlamenten, Europaparlamentet och Europeiska kommissionen. Även kandidatländerna kommer att delta fullt ut. Konventets uppgift är att utarbeta alternativ eller rekommendationer som ska läggas fram inför regeringskonferensen 2004. Den svenska regeringens företrädare är Lena Hjelm-Wallén och hennes ersättare är Lena Hallengren. Den svenska riksdagens representanter är EU-nämndens ordförande, respektive vice ordförande Sören Lekberg (s) och Göran Lennmarker (m). Ersättare för riksdagens representanter är Ingvar Svensson (kd) och Kenneth Kvist (v). Konventets arbete ska vara klart senast våren 2003.

EU:s utvidgning

Utvidgningsförhandlingarna gick framåt i snabb takt under 2001. För Sverige hade utvidgningen högsta prioritet och under året presenterade kommissionen en strategi för den fortsatta utvidgningsprocessen.

Tidsplan

Vid Europeiska rådets möte i Göteborg i juni 2001 fastställdes för första gången en tidsplan för utvidgningsförhandlingarna. Stats- och regeringscheferna enades om att utvidgningen är oåterkallelig och att de kandidatländer som är redo ska kunna slutföra förhandlingarna under 2002. Målsättningen är att de – som medlemmar – ska kunna delta i valet till Europaparlamentet 2004. Vid Europeiska rådets möte i Lae-

ken konstaterades att tio kandidatländer kan vara redo för anslutning 2004 om den nuvarande takten i förhandlingarna och reformerna upprätthålls.

Framsteg och problem

I kommissionens översynsrapport för 2001 framhålls att alla kandidatländer utom Turkiet uppfyller de politiska kriterier som krävs för att bli medlemmar. Kommissionen noterar fortsatta framsteg, men även fortsatta problem. Bland annat pekar man på bristande förhållanden inom rättsväsendet och problem med korruption. Fler åtgärder krävs också för att motverka diskriminering och nå ökad jämställdhet i kandidatländerna. Liksom i tidigare översynsrapporter uppmärksammar kommissionen behovet av en förbättrad situation för romerna. Turkiet får kritik för bristande respekt för mänskliga rättigheter.

Fungerande marknadsekonomier

Det är bara Cypern och Malta som uppfyller alla ekonomiska kriterier för medlemskap. Merparten av kandidatländerna bedöms dock vara fungerande marknadsekonomier och anses klara konkurrensen och marknadskrafterna inom EU på kort sikt. Kandidatländerna har gjort framsteg när det gäller anpassningen till EU:s regler, men behöver bättre administrativ kapacitet för att kunna följa dem i praktiken. Därför föreslår kommissionen en särskild handlingsplan för att hjälpa dem på detta område.

Köpenhamnskriterierna innebär att kandidatländerna bedöms efter politiska, ekonomiska och administrativa kriterier. Stabila demokratier, fungerande marknadsekonomier och förmåga att fullgöra EU:s regler är några av de krav som ställs.

Förhandlingsläget

Vid årets slut hade de olika kandidatländerna provisoriskt stängt följande antal kapitel av totalt 30: Cypern (24), Ungern (24), Tjeckien (24), Slovenien (26), Slovakien (22), Lettland (23), Litauen (23), Estland (20), Polen (20), Malta (20), Bulgarien (14) och Rumänien (9) Lettland, Litauen, Slovakien och Malta, som inledde sina förhandlingar i februari 2000, har nu kommit ikapp vissa av de kandidatländer som inledde förhandlingar två år tidigare.

Under året ingicks också de första avtalen med Ungern och Tjeckien om produktgodkännanden. Avtalen innebär att dessa länder inför EU:s krav. Syftet är att underlätta varurörlighet och underlätta för dessa länder att införa EU:s regler.

Ekonomisk-politisk dialog

Under det svenska ordförandeskapet inleddes också en ekonomisk-politisk dialog med kandidatländerna. EU:s finansministrar och centralbankschefer träffade sina kolleger från kandidatländerna under det informella Ekofinmötet i Malmö. Från och med 2002 kommer tre möten med kandidatländerna – varav ett på ministernivå – att hållas varje år. Syftet med dialogen är att integrera kandidatländerna i EU:s ekonomisk-politiska samordning.

EU:s relationer med omvärlden

EES och EFTA

Medlemmar i EFTA, Europeiska frihandelssammanslutningen, är Norge, Island, Schweiz och Liechtenstein. Norge, Island och Liechtenstein deltar också i det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). EES-avtalet är ett viktigt ramverk som innebär att stora delar av regelverket för EU:s inre marknad även gäller för Norge, Island och Liechtenstein. Vid årets möte kunde EES-rådet notera att samarbetet fungerar väl, att ännu mer av EU:s gemensamma lagstiftning införlivats i EES-avtalet och att takten i beslutsfattandet ökat markant. För svensk del har de viktigaste frågorna under året rört relationerna med Norge, framför allt vad gäller liberaliseringen av norska regler för import av livsmedelsprocedurer.

EU:s nordliga dimension

I maj 1999 antog EU riktlinjer för att vidareutveckla och förverkliga en nordlig dimension. Den omfattar ett område som sträcker sig från Island till nordvästra Ryssland och från Ishavet till Östersjöns kuster. EU:s nordliga dimension innebär regionalt samarbete inom framför allt energi, miljö, kärnsäkerhet, infrastruktur, hälso- och sociala frågor, brottsbeämpning, utbildning och forskning. Under det svenska ordförandeskapet inrättades ett partnerskap för miljöarbete inom ramen för den nordliga dimensionen, Northern Dimension Environmental Partnership (NDEP).

Västra Balkan

Under 2001 har det funnits en större internationell samsyn om västra Balkan. Detta har lett till större effektivitet, särskilt när det gäller krishantering. Krisen som har dominerat under året har rört före detta jugoslaviska republiken Makedonien (FYROM), där EU:s fredssträngningar under våren spelat en avgörande roll. Efter intensiva förhandlingar lyckades man få till stånd ett fredsavtal med löfte från makedonisk sida att förbättra albanernas status. Situationen i södra Serbien (Presevo) och Bosnien-Hercegovina har också krävt EU:s uppmärksamhet, liksom frågan om de federala relationerna mellan Serbien och Montenegro.

Trots politisk oro på många håll har så kallade stabiliserings- och associeringsavtal kunnat undertecknas med både FYROM och Kroatien.

I slutet av mars 2001 greps Förbundsrepubliken Jugoslaviens före detta president Slobodan Milosevic. Han åtalades 1999 för krigsförbrytelser och fördes i slutet av juni till Internationella krigsförbrytartribunalen i Haag. Under våren besökte landets nye president, Vojislav Kostunica, Stockholm för ett möte med företrädare för EU. Också FYROM:s president Boris Trajkovski besökte Stockholm under året.

EU:s biståndsinsatser på västra Balkan sker nu via ett nytt program, CARDS (Community Association for Reconstruction, Development and Stabilisation). Programmet fokuserar på institutionella och ekonomiska reformer inom stabiliserings- och associeringsprocessen. Förvaltningsstöd och anpassning till EU:s regler står i centrum, men mest pengar satsas på att bygga upp infrastrukturen och underlätta för flyktingar att återvända hem.

Stabiliserings- och associeringsavtal är ett avtal som syftar till att underlätta för länderna på västra Balkan att så småningom integreras i EU.

USA

EU och USA träffas på toppmöten två gånger per år sedan 1995. Kampen mot internationell terrorism dominerade diskussionerna med USA under hösten. Redan före den 11 september var dock detta en viktig fråga. Den diskuterades bland annat på toppmötet mellan EU och USA i Göteborg i juli. För första gången besökte då en sittande amerikansk president Sverige. Vid toppmötet antogs den så kallade Göteborgsdeklarationen där inriktningen för det framtida samarbetet mellan EU och USA anges. Här nämns bland annat hanteringen av säkerhetsrisker, vikten av tillväxt och internationell handel, kampen mot brottsligheten, skydd av miljön och fattigdomsbekämpning.

Vid toppmötet diskuterades, förutom läget i Västra Balkan, Nordkorea och Mellanöstern, också multilaterala handelsfrågor, hiv/aids och klimatfrågan.

Också EU och Kanada träffades vid två tillfällen under året. Vid mötet i Stockholm diskuterades bland annat nedrustning, WTO och den nordliga dimensionen.

Ryssland

Under det svenska ordförandeskapet inriktade sig EU på att – i enlighet med den gemensamma strategin för Ryssland – fördjupa den politiska och ekonomiska dialogen med Ryssland. Den tog sig bland annat uttryck i ett informellt möte mellan Rysslands president Vladimir Putin och EU:s stats- och regeringschefer i Stockholm i mars. Även dialogen om säkerhetspolitiken utvecklades och man enades bland annat om framtida samverkan när det gäller krishantering och konfliktförebyggande åtgärder. Vid toppmötet i Bryssel i oktober beslutade man att utveckla den politiska dialogen ytterligare och att fördjupa samverkan i kampen mot internationell terrorism.

Både vid mötet i april i Stockholm mellan justitie- och inrikesmi-

nistrarna i Ryssland, Sverige och Belgien och under hösten 2001 har förstärkt samarbete i rättsliga och inrikes frågor diskuterats.

Under året påbörjades dessutom en diskussion med Ryssland om förutsättningarna för att skapa ett gemensamt europeiskt ekonomiskt område.

Södra Kaukasus och Centralasien

EU arbetar för att stärka sin profil i Södra Kaukasus (Armenien, Azerbajdzjan och Georgien) och Centralasien (Kazakstan, Kirgizistan, Tadzjikistan, Turkmenistan och Uzbekistan). Under året besökte EU:s ministertrojka de flesta av länderna i dessa regioner. Partnerskaps- och samarbetsavtal har tecknats med samtliga länder utom Tadzjikistan. Avtalet med Turkmenistan har ännu inte godkänts av alla EU-länder.

Ministertrojkan består av representanter för det före detta ordförandelandet, det nuvarande och det kommande. Trojkan bistås av kommissionen och företräder unionen i internationella sammanhang som gäller den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken.

Afghanistan

Redan före terrordåden den 11 september var EU:s engagemang i Afghanistan omfattande och EU var den största givaren av humanitärt stöd till landet. I januari bestämdes att arbetet i Afghanistan ska fokusera på bekämpning av narkotika, terrorism och främjande av mänskliga rättigheter. Insatserna intensifierades efter terrorattackerna. I linje med FN:s resolution beslutade man också om särskilda sanktioner mot talibanregimen. I början av december utsågs Klaus-Peter Klaiber till EU:s särskilde representant i landet. Hans uppgift är att samordna EU:s biståndsinsatser och på plats främja fredsarbetet, den politiska processen och återuppbyggnaden av Afghanistan.

Mellanöstern

Den politiska situationen i Mellanöstern har under året blivit mer instabil. EU har varit mycket aktiv för att försöka få israeler och palestinier att avbryta våldet och återgå till förhandlingsbordet. I april 2001 presenterades den så kallade Mitchellrapporten, som utarbetats av den amerikanske senatoren George Mitchell. Rapporten innehåller tre rekommendationer: vapenvila, förtroendeskapande åtgärder och återupptagna fredssamtal. Den mottogs positivt av båda parter men har ändå inte påverkat processen i någon högre grad. Mitchellrapporten följdes under våren upp av en mindre rapport, Tenet-planen, med fokus på hur våldet skulle hanteras.

EU är den största givaren av bistånd till Västbanken/Gaza. Under året har man mest fokuserat på att rädda den palestinska myndigheten som flera gånger varit nära politisk kollaps. Förutom Norge var EU i början av 2001 den enda givare som gav den palestinska myndigheten direkt budgetstöd. Arbetet under året har också gått ut på att hjälpa den palestinska myndigheten att motverka terroristhandlingar.

Medelhavsländerna

Samarbetet mellan EU och medelhavsländerna äger rum inom ramen för den så kallade Barcelonaprocessen. Under året ägde det första handelsministermötet rum mellan de länder som deltar. Mötet blev en stor framgång och uppskattades av partnerländerna runt Medelhavet.

Under det svenska ordförandeskapet kom dialogen med medelhavsländerna mest att fokusera på juridiska frågor och mänskliga rättigheter. Under den senare delen av året försköts dock fokus och diskussionerna kom i första hand att handla om sociala och kulturella frågor. Också kampen mot terrorismen stod på dagordningen. Vid utrikesministermötet i Bryssel den 5–6 november deltog såväl den palestinske ledaren Yasser Arafat som Israels utrikesminister Shimon

Peres. Också de arabiska utrikesministrarna deltog. På mötet presenterade Sverige ett förslag till handlingsplan för dialogen mellan kulturer och civilisationer, med särskild vikt på ungdom, utbildning och medier.

Barcelonaprocessen är ett samarbete mellan EU och tolv Medelhavsländer: Marocko, Algeriet, Tunisien, Egypten, Israel, Jordanien, palestinska myndigheten, Libanon, Syrien, Turkiet, Cypern och Malta. Målet är dels att uppnå ett område med fred och stabilitet med respekt för mänskliga rättigheter och demokrati, dels att upprätta ett frihandelsområde mellan dessa länder. Ett tredje delmål är att skapa förståelse mellan olika kulturer.

Turkiet

Under 2001 beslutade EU att ingå ett partnerskap med Turkiet. Inom ramen för detta anges de åtgärder som EU anser att Turkiet behöver prioritera för ett medlemskap. Här framhålls särskilt yttrandefrihet, kamp mot tortyr, avskaffande av dödsstraff, TV- och radiosändningar på andra språk än turkiska, kulturella rättigheter och Cypernfrågan. Turkiet antog en nationell plan för hur dessa olika åtgärder ska genomföras. Turkiet uppfyller rinte kraven för att få inleda förhandlingar om ett medlemskap i EU.

Asien

EU och tio länder i Öst- och Sydostasien samarbetar inom Asia-Europe Meeting (ASEM). Inom ramen för detta samarbete har man under året bland annat diskuterat situationen på den koreanska halvön, Balkan, Mellanöstern samt FN-frågor. Under utrikesministermötet i Peking antogs en handlingsplan för den gemensamma kampen mot handel med kvinnor och barn. Initiativet till förstärkt samarbete på området kom ursprungligen från Sverige och stöds av Thailand och

Filippinerna. Ett arbete för att genomföra och följa upp handlingsplanen har påbörjats.

En handlingsplan för samarbetet med Japan har också antagits under året, liksom ett viktigt avtal om ömsesidigt erkännande av produktgodkännanden.

Även arbetet med en fördjupad dialog med Kina har fortsatt under året. Mycket av diskussionerna har fokuserat på mänskliga rättigheter. Bland annat anordnades under det svenska ordförandeskapet en konferens om mänskliga rättigheter i Peking

Koreahalvön

I egenskap av Europeiska rådets ordförande besökte Göran Persson Koreahalvön i maj 2001. Året innan fick han en personlig inbjudan av Sydkoreas president Kim Dae-Jung som önskade större engagemang från EU:s sida i försoningsprocessen på den koreanska halvön. Med på resan var kommissionären med ansvar för utrikesrelationer och höge representanten Javier Solana.

Mänskliga rättigheter, kärnvapen samt ekonomiska och humanitära frågor var några av de frågor som diskuterades under besöket. Direkta samtal fördes med den nordkoreanska ledningen och dess högste ledare, ordföranden i den nationella försvarskommittén Kim Jong-il. Ett av de mer uppmärksammade resultaten av mötet var att Nordkorea förlängde stoppet för missiltester fram till år 2003. Samtalen ledde också till att diplomatiska förbindelser har upprättats mellan EU och Nordkorea. Under resan fördes också överläggningar med Sydkoreas president Kim Dae-jung.

Under hösten har EU antagit en landstrategi för biståndet till Nordkorea 2001–2004. Här fastställs fortsatt bistånd för bland annat trygghet livsmedelsförsörjning och hållbar landsbygdsutveckling.

Afrika

Den politiska dimensionen av Cotonou-avtalet (läs mer under avsnittet om utvecklingsamarbete) har kommit allt mer i fokus när det gäller de afrikanska staterna. I flera fall, till exempel Elfenbenskusten, Liberia och Zimbabwe har EU ställt krav på en förbättrad politisk situation. Två översynsrapporter har arbetats fram under året. Här redogörs för de insatser som krävs i området för att uppnå mänskliga rättigheter och demokratiska principer samt upprätta rättsstater och sunda styrelseformer.

Utöver mänskliga rättigheter och demokrati har också hiv/aids, miljö, livsmedelssäkerhet och skuldfrågan varit uppe till diskussion under året.

Latinamerika

Under 2001 intensifierades relationerna mellan EU och Latinamerika. Inte minst organiserades ett stort antal möten med olika länder och organisationer, inklusive ett ministermöte mellan EU och Riogruppen (hela Latinamerika) i Santiago de Chile. Det omfattande handels- och samarbetsavtalet med Mexiko trädde i kraft den 27 februari. Stödet för fredssträngningarna i Colombia var en av de svenska ordförandeskapets prioriteringar för regionen liksom förhandlingarna om associeringsavtal med Chile och Mercosur samt utvecklingen i Kuba. År 2001 hölls allmänna val i Peru, Nicaragua och i Honduras. I Peru innebar valet en återgång till demokratin efter ett decennium av auktoritärt styre. EU hade valobservatörsgrupper på plats i Peru och i Nicaragua.

33 Den ekonomiska och monetära unionen

Valutaunionen innebär i korthet att de länder som deltar har en gemensam valuta och en gemensam centralbank som ansvarar för penningpolitiken. Den 1 januari 1999 blev euron den gemensamma valutan för elva länder i EU. Från och med den 1 januari 2001 deltar även Grekland. Från början fanns euron bara i elektronisk form. Den 1 januari 2002 infördes sedlar och mynt i euro. Sverige står, tillsammans med Danmark och Storbritannien, utanför valutaunionen. De länder som deltar är Belgien, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Portugal, Spanien, Tyskland och Österrike.

Euron

Eurons införande påverkar även Sverige. För att informera om hur företag och allmänheten i Sverige berörs har Regeringskansliets euroinformation genomfört en informationssatsning under 2001. Det pågår också ett förberedelsearbete för ett eventuellt införande av euron i Sverige. Tolv myndigheter har fått i uppdrag att utreda hur ett införande av den nya valutan skulle kunna ske så snabbt och effektivt som möjligt. I oktober lade de fram en första beredskapsplan. Frågan om Sveriges anslutning till valutaunionen ska avgöras av en folkomröstning.

Ekonomiska riktlinjer

Varje år utarbetas allmänna riktlinjer för den ekonomiska politiken i EU. Riktlinjerna anger såväl övergripande strategiska mål för den ekonomiska politiken i medlemsländerna och EU, som specifika rekommendationer till varje enskilt medlemsland. I 2001 års allmänna

riktlinjer betonas vikten av en tillväxt- och stabilitetsinriktad makropolitik och fortsatta strukturreformer. Också förbättrade offentliga finanser efterlyses och särskilt diskuteras vilka effekter den allt äldre befolkningen har på de offentliga finanserna. Befolkningsutvecklingen är en av de mest centrala ekonomisk-politiska utmaningar som EU står inför. Utvecklingen innebär en allt större försörjningsbörda för den arbetande delen av befolkningen och hotar därmed den långsiktiga hållbarheten i de offentliga finanserna.

Rekommendationer till Irland

Under året lämnade EU:s finansministrar för första gången en rekommendation till ett enskilt medlemsland. Irland ansågs ha en allt för expansiv budget med tanke på landets höga tillväxt och tilltagande inflation. Detta, menade finansministrarna, bidrar inte till att upprätthålla ekonomisk stabilitet, vilket är det främsta syftet med finanspolitiken.

Gott betyg för Sverige

Sveriges konvergensprogram fick mycket gott betyg vid finansministrarnas möte i januari 2001. Enligt konvergensprogrammet ligger målen för överskottet i de offentliga finanserna fast och Sverige kan, trots det ekonomiska läget, fortfarande uppnå de budgetpolitiska målen. Under året presenterades också en rapport som visar att Sverige gynnats ekonomiskt av att delta på den inre marknaden. I rapporten, som behandlar ekonomiska reformer på produkt- och kapitalmarknaderna, framhålls att Sverige genomfört omfattande reformer, särskilt på marknaderna för samhällsnyttiga tjänster, såsom telekom och el. Samtidigt konstateras att konkurrensen fortfarande är bristfällig inom bland annat livsmedels- och byggsektorerna. Sverige ligger dock längst fram i utvecklingen mot en kunskapsbaserad ekonomi, och strukturuomvandlingen inom den finansiella sektorn fortsätter.

34 Ett område med frihet, säkerhet och rättvisa

Samarbetet i rättsliga och inrikes frågor ska förverkliga den fria rörligheten för personer samtidigt som säkerheten och tryggheten för medborgarnas ska värnas. Man brukar tala om ett område med frihet, säkerhet och rättvisa. När Amsterdamfördraget trädde i kraft blev deklaration av det tidigare mellanstatliga samarbetet om rättsliga och inrikes frågor en del av EU:s gemensamma politik. Det innebär att medlemsländerna kan fördjupa samarbetet och agera mer tillsammans på olika områden. Frågor om asyl, invandring, visering och annan politik som rör fri rörlighet för personer har nu lyfts upp på en överstatlig nivå. På dessa områden pågår just nu ett omfattande lagstiftningsarbete. Kvar som mellanstatligt samarbete är polis- och tullsamarbetet samt det rättsliga samarbetet.

Se även 7952- "Brott och polis" samt Asylpolitik."

Schengen

Den 25 mars 2001 blev Sverige och de övriga nordiska länderna operativa medlemmar i Schengensamarbetet. Det innebär att vi tillämpar Schengenregelverket fullt ut och att den inre gränskontrollen mellan Norden och det övriga Schengenområdet har tagits bort. Det innebär också att vi nu har visumkrav på samma landsmedborgare som övriga Schengenländer.

I dag är alla EU-länder – förutom Irland och Storbritannien – medlemmar i Schengen. Dessutom deltar EES-länderna Norge och Island i Schengensamarbetet. Under året har Storbritanniens och Irlands eventuella deltagande diskuterats, liksom en eventuell anslutning av Schweiz.

Under det svenska ordförandeskapet beslutades att den tekniska plattformen för Schengens informationssystem, SIS, ska bytas ut. Det nuvarande kan inte hantera fler än 18 länder och en uppgradering är nödvändig för att kandidatländerna ska kunna delta. Ministerrådet har dessutom enats om att vidareutveckla Schengenregelverket och fastställa effektiva straffrättsliga påföljder för människosmuggling. Sverige har föreslagit ett antal åtgärder i kampen mot människosmuggling, bland annat utbildning av personal vid gränskontroller och ambassadernas visumavdelningar.

Schengensamarbetet var från början ett samarbete mellan Frankrike, Tyskland, Belgien, Nederländerna och Luxemburg för att förverkliga den fria rörligheten för personer. Schengenkonventionen trädde i kraft 1995. Då ansökte också Sverige om medlemskap. Först när ett land tagit bort gränskontroller av personer i förhållande till andra Schengenländer och tillämpar Schengenregelverket fullt ut, blir det operativ medlem.

Brott och straff

Det straffrättsliga samarbetet har under året präglats av arbetet mot terrorism. Kommissionens förslag till rambeslut om terrorism och en europeisk arresteringsorder dominerade, men även diskussionerna om att frysa egendom och bevismaterial, liksom inrättandet av Eurojust, fick en antiterrorismprägel trots att frågorna diskuterats länge.

Straffrättsligt samarbete

I rambeslutet om bekämpande av terrorism definieras vad som ska bedömas som ett terroristbrott. Här finns också bestämmelser om påföljder, utlämning och åtal, liksom bestämmelser om skydd och stöd till brottsoffer. Genom den europeiska arresteringsordern ska det gå

lättare och snabbare att överlämna en efterlyst person till ett annat medlemsland. Den 1 oktober 2001 införlivades också 1996 års EU-konvention om utlämning i svensk lag. Det innebär att svenska medborgare i vissa fall kan utlämnas för att åtalas eller avtjäna straff i ett annat EU-land. När den europeiska arresteringsordern genomförs ersätter den 1996 års konvention.

Med gemensamma bestämmelser om frysning av tillgångar eller bevismaterial i pågående brottsutredningar vill man förhindra att bevismaterial förstörs eller försvinner. Ett beslut om att beslagta egendom ska gälla och kunna genomföras i hela EU. Förslag finns också på att införa samma regler för bötesstraff. En person som blivit dömd till böter i ett medlemsland kan komma att tvingas betala böterna i ett annat medlemsland. Dessa båda förslag diskuteras vidare under 2002.

Civilrätt

Arbetet på det civilrättsliga området är omfattande. Merparten av samarbetet sker i syfte att se till att den inre marknaden fungerar utan att nationella lagar lägger hinder i vägen. I och med Amsterdamfördraget blev det dock möjligt att utöka samarbetet också på det privaträttsliga och civilrättsliga området. Detta samarbete gäller främst frågor om domstolars internationella behörighet samt erkännande och genomförande av utländska domar.

Under året har ett antal beslut fattats för att förenkla samarbetet mellan EU:s nationella domstolar. Bland annat har en förordning antagits för att underlätta bevisupptagning över gränserna och kommissionen har föreslagit regler för hur man över gränserna ska kunna erkänna och genomföra domar om föräldraansvar. Förslaget gäller vårdnad om barn, umgänge med barn och barns boende.

EU:s justitieministrar enades också under 2001 om att påbörja ett projekt om obestridda fordringar (skulder som erkänns av den som är

skuldsatt). Det innebär att det blir lättare än i dag att kräva in skulden när personen eller företaget finns i ett annat medlemsland, eftersom ett beslut om obestridda fordringar ska gälla – och kan genomföras – i hela EU.

För att ytterligare underlätta genomförandet av ett europeiskt civilrättsligt område, har man under året också bestämt att förlänga stimulans- och utbytesprogrammet Grotius med ett år.

Inre marknadens utveckling

Arbetet med att utveckla den inre marknaden, det vill säga fri rörlighet för människor, varor, tjänster och kapital, har fortsatt under året. Arbetet har bland annat syftat till att göra reglerna effektivare, att rätta till snedvriden konkurrens och att förbättra dialogen med medborgarna.

Enklare regler

I Lissabon år 2000 beslutades att en strategi för regelförenkling på den inre marknaden skulle tas fram senast 2001. Den 13 november lade en särskild arbetsgrupp fram sin slutrapport med en handlingsplan för hur regelförenklingen ska gå till. Handlingsplanen rör bland annat konsekvensanalyser, samråd före lagstiftning, förenkling av befintlig lagstiftning, stödjande strukturer, alternativ till lagstiftning, lagstiftningens tillgänglighet (till exempel begripligt språk och lagstiftning på Internet) och överföring av EU:s lagstiftning till nationell rätt. Rekommendationerna riktar sig till såväl aktörer på EU-nivå (kommissionen, rådet och Europaparlamentet) som till medlemsländerna.

Europabolag

Under år 2001 antogs efter många års diskussioner och förhandlingar regler om så kallade Europabolag. Förordningen om Europabolag innehåller bestämmelser om hur ett sådant bolag bildas och hur det skall vara organiserat. Tanken har varit att skapa en aktiebolagsform som i första hand skall falla direkt under EU-regler och inte en viss nationell lagstiftning. Reglerna om Europabolag träder i kraft år 2004. Under året återupptogs också arbetet om ett förslag om en motsvarande förordning om Europakooperativ. Denna associationsform är Europabolagens motsvarighet för ekonomiska föreningar.

Under år 2001 har diskussionen om förenklingar i de bolagsrättsliga reglerna fortsatt, liksom arbetet för att harmonisera redovisningsnormer och redovisningsprinciper.

Gemensam tullstrategi

Rådet antog den 30–31 maj en resolution om en strategi för tullunionen. Arbetet med att modernisera tullverksamheten i EU-länderna och att förbättra och förenkla tillämpningen av tullbestämmelser och tullförfaranden har gått vidare under året. Också arbetet med att utforma en strategi för IT-användning i tullverksamheten har påbörjats.

Fri rörlighet för varor

Arbetet med att förbättra den fria rörligheten för varor fortsätter. Det görs bland annat genom att ta fram och förbättra gemensam lagstiftning. Av de dryga 50 direktiv som antagits på varuområdet under året handlar merparten om uppdatering av befintliga regler. Särskilt viktigt är att det allmänna produktssäkerhetsdirektivet har förbättrats (se nedan under konsumentpolitik).

Den fria rörligheten för varor förbättras också genom att stärka tillämpningen av principen om ömsesidigt erkännande. Den används

när det saknas gemensam lagstiftning för en vara, och innebär att en vara från ett annat medlemsland endast kan stoppas om det finns särskilda skäl. Det finns stora problem med hur medlemsländerna tillämpar denna princip och kommissionen arbetar med att ta fram ett förslag hur detta kan förbättras.

Nya regler för upphovsrätt

Under våren 2001 kunde rådet slutligen anta ett direktiv för att anpassa upphovsrätten till informationssamhällets förutsättningar. Direktivet innehåller bland annat regler om digitala kopior, om att göra skyddade verk tillgängliga för allmänheten, exempelvis på Internet, samt om tekniska skyddsåtgärder. Direktivet ska vara genomfört den 22 december 2002.

I början av hösten 2001 antogs också ett direktiv för att harmonisera medlemsländernas regler när det gäller upphovsmans rätt till ersättning vid vidareförsäljning av originalkonstverk. Tidigare har reglerna mellan medlemsländerna varierat när det gäller konstnärers rätt till en viss del av försäljningspriset när verket säljs vidare, något som stört den inre marknaden. Det nya direktivet innehåller bland annat bestämmelser om vilka konstverk som reglerna ska gälla, vilka överlåtelser som skall omfattas och hur stor ersättningen skall vara. Direktivet ska vara genomfört senast den 1 januari 2006.

Ny förordning om gemenskapsformgivning

I december 2001 antog rådet en förordning om gemenskapsformgivning. Förordningen skapar möjligheter för företag och formgivare att på ett enkelt och billigt sätt få ensamrätt till sin formgivning i hela EU. Förordningen ger också formgivare ett begränsat skydd mot plagiering.

Svåra förhandlingar om ett gemenskapspatent

Under året fortsatte arbetet med att skapa en ny typ av patent inom EU – ett gemenskapspatent. Syftet är att göra det enklare och billigare för uppfinnare att genom en enda ansökan få ett patent som gäller i hela EU. För att minska dagens höga kostnader föreslår kommissionen att ett gemenskapspatent inte ska behöva översättas till alla officiella EU-språk för att vara giltigt. Man har också föreslagit att själva handläggningen av ärendena ska skötas på tre språk: engelska, franska och tyska. Kommissionen vill dessutom inrätta en ny gemensam specialdomstol för att pröva mål om gemenskapspatent. Vid sidan av frågan om kostnadsbesparingar anser Sverige att ett av de viktigaste inslagen i det föreslagna gemenskapspatentsystemet är den nya specialdomstolen.

Framför allt frågorna om översättning och de nationella patentverkens roll i arbetet med gemenskapspatent, har varit svårförhandlade. Även om man under det svenska ordförandeskapet lyckades enas om en gemensam politisk strategi för arbetet, var de fortsatta förhandlingarna inte lyckosamma. EU misslyckades med att hålla tidtabellen som slogs fast vid Europeiska rådets möte i Lissabon i mars 2000. Där bestämdes att ett gemenskapspatent skulle finnas tillgängligt vid utgången av år 2001. Fortsatta försök att nå enighet kommer att ske under 2002.

Fri rörlighet för tjänster och kapital

Under året har också arbetet med en gemensam strategi för fri rörlighet för tjänster gått vidare. Samhället blir allt mer ett tjänstesamhälle och ny teknik gör det möjligt att handla tjänster över gränserna. Därför är det också viktigt att den inre marknaden för tjänster fungerar. Med en gemensam strategi hoppas man kunna göra det lika lätt att

erbjuda och mottaga tjänster över nationella gränser som det är inom ett medlemsland. Kommissionen granskar nu hur regler och praxis i de olika länderna påverkar den gränsöverskridande tjänstehandeln för att senare komma med förslag till åtgärder.

Finansiella tjänster

En integrerad finansiell marknad inom EU är viktig för den ekonomiska utvecklingen i Europa. Enligt kommissionens handlingsplan ska en integrerad värdepappersmarknad vara genomförd år 2003 och en integrerad marknad för finansiella tjänster år 2005. I kommissionens femte lägesrapport som presenterades under året, redovisas att 25 av 42 nödvändiga åtgärder nu är genomförda. Under året nådde man också politisk enighet om ett direktivförslag som ska underlätta den fria rörligheten för finansiella tjänster och stärka konsumentskyddet. Direktivet gäller bland annat köp av finansiella tjänster per telefon eller över Internet och innehåller regler om information och ångerrätt för konsumenten. Man har också antagit en ny förordning som ska underlätta gränsöverskridande betalningar i euro.

Elektronisk kommunikation

År 2000 presenterade kommissionen förslag till ett nytt regelverk för elektronisk kommunikation, det så kallade telekompaketet. Bakgrunden är den snabba tekniska och marknadsmässiga utvecklingen på kommunikationsområdet. Det nya regelverket innebär att alla typer av kommunikationsinfrastruktur, telenät, datanät och rundradionät, ska regleras på samma sätt. Under året lyckades ministerrådet enas på samtliga punkter och Europaparlamentet ska nu säga sitt innan det formella beslutet kan fattas. En av de frågor som diskuterades var om det ska krävas samtycke i förväg för att ett företag ska ha rätt att skicka e-postreklam. Här enades rådet om att ett sådant samtycke ska

krävas om det inte redan finns en etablerad kundrelation.

Under året har rådet också enats om en politisk överenskommelse om förslaget om införande av toppdomänen .eu på Internet. Förslaget ger företag, privatpersoner och organisationer i EU ett nytt alternativ för att registrera domännamn på Internet. Därmed blir .eu ett komplement till kända toppdomäner som .com, .org och de nationella toppdomänerna som exempelvis .se för Sverige.

Postmarknaden

Transport- och teleministrarna har enats om att ytterligare öka konkurrensen på postmarknaden inom EU, samtidigt som de samhällsomfattande posttjänsterna ska garanteras. Gränsen för monopol-tjänsterna ska sänkas till 100 gram den 1 januari 2003 och ytterligare ett steg till 50 gram den 1 januari 2006. Därefter ska kommissionen göra en utvärdering för att se om man kan gå vidare med liberalisering eller om det krävs en begränsning. Innan förslaget kan antas formellt måste Europaparlamentet säga sitt.

Avsnitten här under rubriken "Inre marknadens utveckling" behandlar problem som i det följande också behandlas på 653-658.

Svenska övergångsregler

Vid anslutningen till EU fick Sverige övergångsregler på ett antal områden. De flesta övergångsperioderna var bestämda till tre eller fyra år och löpte ut vid årsskiftet 1998/99. Här presenteras de övergångsregler som fortfarande är aktuella och som varit föremål för förändringar under året.

Kemikalier

Det pågår ett intensivt arbete inom EU för att minska användningen av kemikalier. Det innebär att reglerna successivt skärps på EU-nivå i takt med att de svenska undantagen går ut. Sverige har dock fortfarande undantag när det gäller begränsning av kadium och tennorganiska föreningar. Dessa undantag finns kvar till utgången av 2002. Från och med 2003 kommer det dock att vara förbjudet med tennorganiska föreningar inom hela EU. Användningen av kadium ska utvärderas under 2002. Kommissionen har föreslagit att de svenska, finska och österrikiska undantagen om kadium i handelsgödsel ska förlängas till och med 2004. Undantagen innebär att vi kan behålla våra nuvarande begränsningar.

Djurfoder och djursjukdomar

Också när det gäller tillsatser i djurfoder har många av EU:s regler anpassats till de svenska. Sverige har fortfarande undantag för fem särskilda tillsatser i djurfoder. Det pågår dock ett arbete för att skärpa EU-reglerna för dessa tillsatser. Medlemsländer kan också begära att få ställa särskilda krav vid införsel av levande djur för att förhindra spridning av djursjukdomar. I dag har Sverige undantag från gängse regler när det gäller två djursjukdomar. Sverige har också ansökt om undantag för zoonoser (sjukdomar som kan överföras från djur till

människa), men fått avslag. Dessa sjukdomar ska regleras inom ramen för ett särskilt zoonosdirektiv som ska skärpas till följd av förra årets BSE-fall.

Mjök

Inom EU:s jordbruksreglering finns särskilda bestämmelser om fetthalter i mjök som delvis avviker från Sveriges traditionella mjök-sorter. Vid anslutningen fick Sverige därför en treårig övergångstid under vilken traditionella svenska mjök-sorter kunde saluföras. Sedan dess har EU-reglerna ändrats så att den svenska lättmjöken blivit tillåten. Undantaget för den 3-procentiga standardmjöken har förlängts flera gånger, senast i juni 1999 då det förlängdes till utgången av 2003.

Alkohol och tobak

Den 30 juni 2000 beslutade rådet att Sverige, i likhet med Danmark och Finland, skall få fortsätta att till och med den 31 december 2003 ha vissa begränsningar i fråga om privatpersoners skattefria införsel av alkoholdrycker och tobaksvaror. Ändringen innebär att de svenska införselkvoterna successivt ska ökas och att EU:s regler för privatinförsel skall gälla från och med den 1 januari 2004.

Huvudrubriker i det följande.

61:
Folkhälsa
63:
Jordbrukspolitik
Fiskeripolitik
64:
Konsumentpolitik
Livsmedel
Energi
6525:
Utrikes- och säkerhetspolitik
653:
Handelspolitik
654:
Informationsteknik
656:
Transportpolitik
657:
Skatter
658:
Tillväxt och sysselsättning
Näringspolitik
Jämställdhet
70:
Kultur och medier
71:
Regionalpolitik
Miljö och hållbar utveckling
7951:
Utvecklingssamarbete
Social trygghet
Ungdomar i fokus
7952-
Brott och polis
Asylpolitik
7957:
Utbildning och forskning

61 Folkhälsa

Ett nytt program på folkhälsoområdet håller på att utarbetas. I juni 2001 enades ministerrådet om kommissionens förslag. Programmet löper över sex år, 2001–2006, och fokuserar på bättre information, snabba åtgärder vid hälsorisker samt hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande åtgärder.

Tobak

I juni 2001 antogs ett direktiv om tillverkning, presentation och försäljning av tobaksvaror. Direktivet reglerar bland annat tjärhalten och märkning av tobaksvaror. Syftet är att harmonisera nationella begränsningar och regleringar när det gäller varningstexter, innehållsdeklaration och maximinivåer av tjära, nikotin och kolmonoxid. Under året fortsatte också arbetet med ett direktiv om regelverket för reklam och sponsring när det gäller tobaksvaror. I direktivet föreslås ett förbud mot direkt tobaksreklam i tryckt press, i radiosändningar och via Internet. Visst förbud mot sponsring föreslås också.

Alkohol

Den 5 juni 2001 antog hälsorådet på svenskt initiativ en uppmaning till kommissionen att utarbeta en strategi för Europa för att minska alkoholens skadeverkningar. Kommissionen ska återkomma med förslag till en samlad gemenskapstrategi och en tidsplan för hur arbetet ska bedrivas. Rådet framhåller behovet av jämförbar och sektorsövergripande information, forskning och uppföljningssystem för att följa konsumtions- och skadeutvecklingen. Man föreslår också koordinerade aktiviteter när de gäller till exempel punktskatter, konsumentskydd och marknadsföring. Dessutom föreslås ett utökat samarbete och erfarenhetsutbyte mellan EU:s medlemsländer och ett närmare samarbete med internationella organisationer.

Smittsamma sjukdomar

Frågan om den mänskliga varianten av BSE, Creutzfeldt-Jakobs sjukdom, har varit aktuell under året. I juni 2001 slog hälsorådet fast att det behövs en särskild strategi för att motverka spridning av sjukdomen. I övrigt har kommissionen under året lämnat en rapport om EU:s beredskap för utbrott av smittsamma sjukdomar. Den visar att det nu finns god beredskap inom unionen.

Säkra blodtransfusioner

Det pågår ett arbete inom EU för att garantera en hög hälsoskyddsnivå vid blodtransfusioner. För att reglera procedurerna i blodstransfusionskedjan, har kommissionen lagt fram ett förslag om kvalitets- och säkerhetsstandarder för insamling, bearbetning och distribution av blod och blodkomponenter. Den 5 november enades hälsoministrarna om förslaget till direktiv.

63 Jordbrukspolitik

Den gemensamma jordbrukspolitiken tar nästan halva EU:s budget i anspråk och är ett av de största samarbetsområdena inom EU. Kort kan man säga att jordbrukspolitiken bygger på gränsskydd, som skyddar mot varor utanför EU och gynnar den egna produktionen. Sverige jobbar för att jordbrukspolitiken ska avregleras och göras mer marknadsorienterad.

BSE-kris

BSE, eller galna ko-sjukan, har varit en stående punkt på dagordningen vid samtliga jordbruksråd under året. Flera beslut har fattats för att stärka livsmedelssäkerheten och återskapa konsumenternas förtroende. Bland annat har man skärpt reglerna för vilka delar av nötkreatur, får och getter som får användas i livsmedelskedjan. Man har också kompletterat bestämmelserna för användningen av bland annat fiskmjöl till livsmedelsproducerande djur. Under en övergångstid gäller dock totalförbud mot användning av kött- och benmjöl till alla livsmedelsproducerande djur i medlemsländerna. Dessutom har man beslutat att utöka testerna på nötkreatur. Det innebär för svensk del att ytterligare 10 000 nötkreatur äldre än 30 månader stickprovstestas årligen i normalslakten. Sedan tidigare testas alla djur över två år som självdött eller tvingats avlivas. Fall av BSE-smittade djur konstaterades under året i alla medlemsländer utom i Sverige.

I augusti presenterade kommissionen en rapport om åtgärder för att skärpa övervakningen och bekämpningen av zoonoser i EU. Samtidigt lade kommissionen fram förslag till nyförordning och nytt direktiv på området. Zoonoser är sjukdomar som kan smitta mellan djur och människa och tvärtom. Smittan kan även överföras via livsmedel.

Mul- och klövsjuka

Mul- och klövsjuka är en av de mest smittsamma djursjukdomarna och drabbar klövbärande djur som exempelvis nötkreatur, svin, får och getter. En allvarlig epidemi av mul- och klövsjuka utbröt i Storbritannien under året. Frankrike, Nederländerna och Irland drabbades också av mul- och klövsjukan, men i mindre utsträckning. Kommissionen har fortlöpande fattat beslut för att stoppa smittspridningen, bland annat genom långtgående transportrestriktioner. I och med att utbrotten har upphört har också restriktionerna successivt kunnat släppas. I december anordnades en konferens för att summera och utvärdera hanteringen av epidemin. Kommissionen har också föreslagit strängare regler för att motarbeta smittspridning av svinpest.

Jordbruk och miljö

Vid jordbruksrådet i juni 2001 bestämdes att medlemsländerna ska definiera hoten mot den biologiska mångfalden i jordbruket. Rådet slog också fast att hänsyn till den biologiska mångfalden måste tas när man genomför och utvecklar den gemensamma jordbrukspolitiken. Utöver detta har jordbruksministrarna under året också enats om en europeisk handlingsplan för ekologiska livsmedel och ekologisk produktion. Medlemsländerna, kommissionen och andra intressenter ska gemensamt komma med idéer om hur produktion, förädling, handel och konsumtion av ekologiska produkter ska underlättas.

Djurskydd

Djurskydd är en viktig fråga för Sverige och prioriterades under det svenska ordförandeskapet. I juni enades jordbruksministrarna om ett förslag till minimiregler för skydd av svin. De nya reglerna innebär strängare krav på minimimått och förbud mot att binda upp djuren.

Kommissionen har också infört krav på bättre standard för ljus- och ljudförhållanden i svinstallar. Rådet vill också införa skärpta krav vid djurtransporter. Under våren lades bland annat fram ett förslag om förbättrad ventilation i vägfordon som används för djurtransporter under mer än åtta timmar. Kommissionen väntas komma med ytterligare förslag om förbättrade djurtransporter under 2002.

Fiskeripolitik

EU:s fiskeripolitik omfattar fiskerinäringens alla aspekter och handlar till exempel om nyttjande av fiskeriresurserna, utveckling av fiskförädlingsindustrin och yrkesfiskets marknadsvillkor. Den gemensamma fiskeripolitiken inom EU ska ses över. Senast under 2002 ska det fattas beslut om vilka förändringar som krävs.

Hållbart fiske

När stats- och regeringscheferna träffades i Göteborg enades de om att det totala fisketrycket måste minskas. Det är den viktigaste åtgärden för att målet om ett hållbart fiske ska kunna uppnås. För att minska fisketrycket enades man också om att fortsätta använda fiskekvoter och vidareutveckla de fiskeredskap som används vid fiske inom EU. Genom bättre redskap kan man undvika att få med annan fisk än den avsedda, och därmed minska risken för utfiske. Stats- och regeringscheferna var också eniga om att det behövs mer miljöinriktad forskning och att man måste hitta sätt att mäta biologisk mångfald. Dessa åtgärder återfinns också i den åtgärdsplan för biologisk mångfald i fiskerisektorn som kommissionen presenterade under året.

Östersjösamarbete

Fiskerikommissionen för Östersjön har under året fattat en rad viktiga beslut för att bevara torskbeståndet i Östersjön. Bland annat har man beslutat att införa en ny, bättre trålmodell för torskfiske. Strandstaterna runt Östersjön har även enats om andra åtgärder för att bevara beståndet av fisk i Östersjön.

Nytt fiskeavtal

Sedan EU:s fiskeavtal med Marocko löpte ut 1999, har det funnits en överkapacitet av fiskare i Portugal och Spanien. Över 400 fartyg och omkring 4 300 fiskare tvingades upphöra med sin verksamhet när avtalet sades upp. Under 2001 har därför särskilda planer för omstrukturering av fartyg antagits. Planerna innebär att Spanien och Portugal får ytterligare 197 miljoner euro i strukturmedel. Pengarna ska kunna användas för skrotning, överföring av fartyg till länder utanför EU eller investeringar för att förändra fartygens fiske. I början av året avbröts förhandlingarna mellan EU och Marocko om ett nytt fiskeriavtal. Detta avtal var tidigare EU:s största fiskeavtal med ett land utanför EU. Numera är avtalet med Mauretanien, som tecknades under året, EU:s största fiskeavtal. Avtal med Ekvatorialguinea, Guinea-Bissau och Madagaskar har också slutits under året.

64 Konsumentpolitik

Konsumenterna har fått en starkare ställning inom EU. För att sätta fokus på konsumenternas intressen på den inre marknaden tog Sverige under sitt ordförandeskap initiativ till ett informellt möte i Lund mellan inre marknads- och konsumentministrarna. I samband med ministermötet hölls ett seminarium för europeiska konsumentorganisationer under namnet ”Voice of the European Consumer 2001”. En representant från seminariet fick redovisa konsumentorganisationernas ståndpunkter direkt till ministrarna på mötet.

Bättre konsumentskydd

Under hösten presenterade kommissionen en grönbok som ska ligga till grund för diskussionerna om regler för konsumenter och företag på den inre marknaden. Ambitionen är att, i samarbete med konsumentföreträdare, näringsliv och andra intressenter på marknaden, skapa ett bättre konsumentskydd och mer flexibla regler.

Under hösten antogs ett nytt produktsäkerhetsdirektiv som innebär en uttrycklig skyldighet för tillverkare och distributörer att endast släppa ut säkra konsumentprodukter på marknaden. Direktivet ställer också bestämda krav på medlemslänternas marknadsbevakning och den som inte följer reglerna drabbas av sanktioner. Dessutom förstärks möjligheten att återkalla farliga varor inom EU. De nya reglerna innebär också att företagen blir skyldiga att informera tillsynsmyndigheten när de upptäcker att deras varor inte är säkra. Ett särskilt system för snabbt informationsutbyte mellan medlemsländerna och kommissionen skapas för att underlätta akuta åtgärder.

Direktivförslaget om distansförsäljning av finansiella tjänster (läs mer under avsnittet om tjänster på inre marknaden) tar också hänsyn till konsumenternas behov. Direktivförslaget innehåller bestämmelser

om vilken information som konsumenten ska ha och vilken ångerrätt som gäller. Det finns också bestämmelser om negativa säljmetoder och marknadsföring av finansiella tjänster per telefon, fax och e-post.

Grönbok är ett dokument från kommissionen som är avsett att stimulera en debatt i ett särskilt ämne. Detta kan därefter leda till att en vitbok utarbetas.

Bättre tvistlösning

Arbetet med att underlätta situationen för konsumenter i gränsöverskridande tvister har också fortsatt under året. Kommissionen och rådet vill förbättra systemet för tvistlösning utanför domstol. Bland annat ställer man krav på opartiskhet, öppenhet, effektivitet och ett rättvist tillvägagångssätt för konsumenterna. Systemet utgörs av ett juridiskt nätverk som invigdes den 16 oktober 2001 i de medlemsländer som hunnit installera kontaktpunkter. Den svenska kontaktpunkten är Konsument Europa, som organisatoriskt tillhör Konsumentverket.

641-642 Livsmedel

Merparten av livsmedelsområdet är totalharmoniserat, vilket innebär att enskilda medlemsländer varken kan ha strängare eller mer liberala bestämmelser. Det pågående arbetet inom EU innefattar både helt nya regler och modernisering av de redan befintliga reglerna. Under det svenska ordförandeskapet prioriterades livsmedelsfrågor.

Gemensam livsmedelsmyndighet

I december beslutade ministerrådet dels att anta en allmän livsmedelslag, dels att inrätta en europeisk livsmedelsmyndighet. Den allmänna livsmedelslagen omfattar hela livsmedelskedjan och för första gången införs en definition av livsmedel. Lagen innebär att producen-

ter och distributörer i livsmedelskedjan ansvarar för att livsmedlen är säkra. Vidare införs krav på möjligheten att spåra livsmedel. Den europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet ska fungera som vetenskapligt och tekniskt stöd till lagstiftarna. Den ska vara oberoende och ta egna initiativ för att påtala problem eller risker innan de blir akuta. Även vetenskapliga frågor inom till exempel djurskyddsområdet ska hanteras av den nya myndigheten. Beslut om lokalisering av livsmedelsmyndigheten kunde inte fattas vid toppmötet i Laeken i december. Myndigheten är därför tills vidare placerad i Bryssel.

Genmodifierade livsmedel

När det gäller genetiskt modifierade livsmedel, antog kommissionen den 25 juli 2001 ett förslag till en ny förordning om genetiskt modifierade livsmedel och foder. Förslaget omfattar både en ny godkännandeprocédur för livsmedel och foder och nya märkningsregler. Enligt förslaget ska märkningen vara mer långtgående än dagens regler. Kommissionen räknar med att den nya förordningen kommer att träda i kraft om två år.

Gränsvärden på dioxin

I november antog rådet och kommissionens förslag till gränsvärden för dioxiner i livsmedel och djurfoder. Eftersom fisken i Östersjön generellt har högre halter dioxin än motsvarande fisk från andra vatten skulle en stor del av Östersjöfisken uteslutas från svensk och finsk kost. Det finns indikationer på att detta kan ha en negativ inverkan på hälsan i Sverige och Finland. Sverige och Finland har också sedan länge ett system med kostråd som garanterar att konsumenterna informeras om de risker som fet fisk från Östersjön kan innebära. Därför fick Sverige och Finland undantag från regeln när det gäller gränsvärdet för fisk. De nya gränsvärdena börjar gälla den 1 juli 2002. Undantaget gäller till och med 2006.

644 Energi

De gemensamma regler och åtgärder som finns på energiområdet har framför allt utvecklats inom ramen för den inre marknaden och i utvecklingen av de så kallade transeuropeiska näten. År 1996 beslutade ministerrådet om gemensamma regler för den inre marknaden för el. Nu vill kommissionen gå vidare med genomförandet av denna gemensamma marknad. Därför har man under året föreslagit vissa förändringar i redan befintliga direktiv för den inre marknaden för el och naturgas, samt en ny förordning om gränsöverskridande handel med el.

Liberalisering av el- och gasmarknaderna behandlades också vid Stockholmsmötet, men man lyckades inte med ambitionen att enas om en tidtabell för när marknaden ska vara helt öppen. Diskussionerna tas upp igen vid toppmötet i Barcelona våren 2002.

Arbetet med att främja användningen av el från förnybara energikällor har gått vidare under året. Tillämpningsområde, definitioner av förnybara energikällor och nationella mål är några av de punkter som tas upp i kommissionens direktivförslag som har behandlats under året. För att främja en effektivare energianvändning i byggnader har kommissionen också lagt fram ett förslag till direktiv om byggnaders energiprestanda.

6525 Utrikes-och säkerhetspolitik

Den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (GUSP) utgör EU:s så kallade andra pelare. Samarbetet är mellanstatligt och huvudregeln är att besluten ska fattas med enhällighet. Syftet med samarbetet är att uppnå en samordnad utrikes- och säkerhetspolitik.

Under det första halvåret 2001 leddes detta arbete av Sverige vilket innebar att statsminister Göran Persson och utrikesminister Anna Lindh representerade rådet i en rad möten med länder utanför EU. Utrikesministern ledde möten med bland annat Nya Zeeland, Australien, Ukraina, Japan och Kina. Statsministern representerade rådet i möten med bland andra USA, Ryssland och Kanada. Han ledde även en resa till Nord- och Sydkorea och till Mellanöstern, den senare tillsammans med EU:s höge representant Javier Solana.

Krishantering

Sedan ett par år tillbaka pågår ett arbete med att utveckla EU:s säkerhets- och försvarspolitik (ESFP). ESFP handlar om uppbyggnaden av en europeisk krishanteringsförmåga, det vill säga en förmåga att genomföra humanitära uppdrag, räddningsuppdrag samt fredsbevarande och fredsskapande uppdrag. Under år 2001 har arbetet med detta arbete intensifierats. Vid toppmötet i Laeken i december 2001 förklarades EU:s krishantering operativ. Detta innebär att unionen successivt kan åta sig allt mer komplicerade krishanteringsinsatser med såväl civila som militära resurser. Beslut om en insats fattas i varje enskilt fall och kräver att samtliga medlemsländer är eniga. Varje medlemsland beslutar om sitt eget deltagande.

I november 2001 åtog sig medlemsländerna att kunna bidra med upp till 5 000 poliser för internationella uppdrag i form av olika operationer för konfliktförebyggande insatser och krishantering, varav

upp till 1 000 poliser skall kunna finnas på plats inom 30 dagar. Sverige har gjort utfästelser om att bidra med upp till 170 poliser, varav 50 skall kunna sättas in med kort varsel. Dessa resurser skall finnas tillgängliga senast år 2003.

Vid toppmötet i Göteborg enades medlemsländerna om konkreta kapacitetsmål för internationell civil krishantering på områden som stärkandet av rättsstaten, civil förvaltning och räddningstjänst. Senast år 2003 skall upp till 200 dom-are, åklagare och andra behövliga tjänstemän inom rättsväsendet finnas till förfogande för att förbättra EU:s förmåga att stärka rättsstaten i krisområden. En reserv av experter skall senast år 2003 inrättas som kan åta sig uppdrag inom den civila förvaltningen i samband med krishanteringsoperationer. Medlemsländerna ska dessutom senast år 2003 med mycket kort varsel kunna skicka ut utvärderings- och samordningsgrupper om tillsammans 100 särskilt utvalda experter, och räddningstjänststyrkor på upp till 2 000 personer skall kunna skickas ut med kort varsel.

Utvecklingen av EU:s militära krishanteringskapacitet har fortsatt för att år 2003 uppnå målet om att kunna sätta in förband med upp till 60 000 soldater inom 60 dagar under minst ett år. Medlemsländerna har under året redovisat sina åtaganden om ytterligare bidrag för att åtgärda de brister som har konstaterats.

Under året har EU även antagit en övningspolicy och ett övningsprogram för krishantering.

Konfliktförebyggande arbete

Vid toppmötet i Göteborg antogs ett EU-program för förebyggande av väpnade konflikter. Programmet innehåller konkreta åtgärder för hur EU genom bättre samordning kan förhindra att samhällsmotsättningar tar sig väpnade uttryck. Bland annat ska utrikesministrarna varje halvår göra en genomgång av riskområden och, om nödvändigt,

utarbete förebyggande strategier för dessa områden.

Programmet har också påverkat det praktiska genomförandet av EU:s externa relationer. Internationella samfundets insatser för att förhindra återuppblossande våldsamer i den före detta jugoslaviska republiken Makedonien (FYROM) är ett exempel.

Samarbete med internationella organisationer

Under det svenska ordförandeskapet inleddes en dialog mellan EU och FN för att uppnå ett bättre samarbete inom krishantering och konfliktförebyggande arbete. Bland annat diskuterades hur EU:s framväxande krishanteringsstyrka kan utnyttjas vid eventuella FN-operationer. EU intog också en aktiv roll i ansträngningarna för att reformera och stärka FN:s fredsoperationer. Även EU:s samarbete med OSSE har tagit fastare former under året. I mars antogs riktlinjer för hur man ska samarbeta när det gäller krishantering och konfliktförebyggande åtgärder.

Mänskliga rättigheter

Under året fortsatte EU:s arbete för mänskliga rättigheter och under det svenska ordförandeskapet lyftes dessa frågor fram ytterligare. Då antogs riktlinjer för EU:s agerande mot tortyr och en dialog om mänskliga rättigheter inleddes med Nordkorea. En sådan dialog förs redan mellan EU och Kina och under det gångna året träffades man vid två tillfällen för att diskutera respekten för mänskliga rättigheter. I övrigt genomförde EU under året närmare 60 uppvaktningar om dödsstraff och tortyr.

Terroristbekämpning

Terroristdåden i USA den 11 september 2001 påverkade även utrikesministrarnas arbete under året. Deras uppgift har varit att samordna de uppgifter som även delvis faller inom justitie-, finans- och transportministrarnas område. Utöver de rent praktiska åtgärderna för att komma till rätta med terrorismen, innebar det inträffade också ett starkt stöd för FN, en uttryckt solidaritet med USA och en ambition att stabilisera förbindelsen mellan EU och USA. Dessutom har dialogen fördjupats med de länder och regioner i världen där terrorismen utvecklas.

Enligt en FN-resolution från den 28 september om terrorism ska ekonomiska tillgångar spärras för personer som begår eller medverkar till terroristhandlingar. Under året har resolutionen diskuterats och särskilda EU-regler på området har utformats. Redan tidigare hade dock ministerrådet fattat beslut om att spärra tillgångar för personer som utpekats av FN:s Afghanistan Sanctions Committee. Bland annat gällde det tillgångar som tillhörde Usama bin Ladin eller personer och organisationer kopplade till honom, talibanregimen eller till terroristnätverket al-Qaida. Vid utgången av år 2001 hade samtliga EU-länder undertecknat 1999 års internationella konvention om bekämpande av finansiering av terrorism.

653 Handelspolitik

Målet med EU:s handelspolitik är att avskaffa handelshinder och göra det lättare för företag i EU att exportera till andra länder. Samtidigt måste man se till att unionen är öppen för import från omvärlden. Sverige understryker särskilt att utvecklingen av handelspolitiken måste gå hand i hand med viktiga politiska mål på andra områden. Det är till exempel viktigt att u-länderna kan delta fullt ut i världshandeln, att miljön skyddas och att grundläggande mänskliga rättigheter i arbetet respekteras.

WTO

Inom handelspolitiken arbetar EU mycket via WTO och OECD, där man för en gemensam talan. Under året präglades arbetet av WTO:s ministermöte i Qatars huvudstad Doha den 9–13 november. Vid mötet enades man om en ny förhandlingsrunda i WTO. Rundan startar 2002 och ska avslutas senast 2005. Den överenskomna förhandlingsdagordningen innehåller de flesta frågor som EU och Sverige drev inför mötet, bland annat jordbruk, miljö, marknadstillträde för industriprodukter och WTO:s regler.

Dagordningen har en tydlig utvecklingsprofil, mycket tack vare att u-länderna agerade mer aktivt och samfällt än tidigare. Av särskild betydelse för dessa länder är deklarationen om tillgång till läkemedel. Den innebär en flexibla tolkning av patentreglerna som gör det möjligt för u-länderna att tillverka billigare kopior av läkemedel vid nationella hälsorisker. Under mötet beslutades också att de fattigare länderna ska få hjälp att införa vissa av de regler som tidigare beslutats inom WTO.

Under konferensen godkändes också Kinas och Taiwans anslutning till WTO.

Everything But Arms

Den 26 februari kunde handelsministrarna enas om att låta samtliga varor bli tull- och kvotfria för de 49 fattigaste länderna. För de allra känsligaste produkterna, det vill säga ris, socker och bananer, gäller dock övergångsregler och kvotssystem som gör att dessa varor blir helt tull- och kvotfria först år 2006 (bananer) och 2009 (ris och socker). Uppgårelsen har kallats Everything But Arms (EBA).

Nytt system för tullfrihet

Under året antogs en ny GSP-förordning som gäller 2002–2004. GSP står för Generalized Preferences och är ett system som avgör om vissa utvecklingsländer ska medges tullsänkningar eller tullfrihet på en del produkter. Förändringarna gör systemet tydligare och lättare att använda för de länder som deltar. I den nya GSP-förordningen finns också strängare krav på förmånsländerna. Ett land kan temporärt uteslutas om det allvarligt och systematiskt kränker bland annat föreningsfriheten, den kollektiva förhandlingsrätten eller principen om icke-diskriminering vid anställning.

654 Informationsteknik

En rapport som lades fram vid toppmötet i Stockholm visar att tillgången till Internet och datorer ökar snabbt men att andelen som utnyttjar IT för e-handel och vid kontakter med myndigheter fortfarande är låg. Därför föreslås ett snabbt antagande av telepaketet, en särskild satsning på informations- och nätsäkerhet och en tydligare mobil dimension i handlingsplanen om eEuropa eftersom mobil kommunikation är ett av Europas styrkeområden. I enlighet med detta togs också vid toppmötet i Stockholm initiativ till en gemensam strategi för säkerheten när det gäller elektroniska nätverk. Flera resolutioner om information och nätsäkerhet har också antagits under året och en särskild handlingsplan om det fortsatta arbetet har lagts fram av kommissionen.

Av den grundläggande offentliga informationen har rättsinformationen en särställning. Den 21 juni 2001 utökades medborgarnas tillgång till EU:s rättsdatabaser. Då öppnades en särskild portal för allmänheten och nu är den i full funktion. Portalen finns under adressen <http://europa.eu.int/eurlex>.

eEuropa är det övergripande namnet för EU:s arbete med anpassningen till informationssamhället.

656 Transportpolitik

Utvecklingen av EU:s inre marknad gör det allt viktigare med en gemensam transportpolitik på europeisk nivå. I takt med att gränserna inom unionen försvinner ställs också högre krav på ett fungerande och gränsöverskridande transportnät.

Galileo

En av de mest uppmärksammade frågorna under året har varit det fortsatta arbetet med det europeiska satellitnavigeringssystemet Galileo. Med Galileo blir satellitnavigering mer tillförlitlig och ges högre precision. Systemet planeras vara i drift 2008. Under året är det främst projektets finansiering som diskuterats. Kommissionens förslag är att inleda partnerskap med en privat finansiär och inrätta ett gemensamt företag för att driva Galileoprojektets utvecklingsfas. Det har dock visat sig att det offentliga åtagandet skulle bli dyrare – och risken större – än tidigare beräknat och något beslut har fortfarande inte fattats.

Hållbara transporter

Den 12 september presenterade kommissionen ett förslag om EU:s transportpolitik fram till 2010. Förslaget går under namnet "Vägval för framtiden" och tar sin utgångspunkt i tre grundläggande problem: ökad trängsel, trafiktillväxt till följd av utvidgningen och kravet på hållbar utveckling. Kommissionen kommer med ett 60-tal förslag till hur den ekonomiska tillväxten kan ökas utan att transporterna blir fler och utan att tillgängligheten och transportkvaliteten försämras.

Transportministrarna har under året för första gången också enats om en definition av ett hållbart transportsystem. Definitionen lyfter

fram de sociala, ekonomiska och ekologiska krav som ställs på ett hållbart transportssystem. Det betonas att miljöhänsyn på transportområdet kan – och bör – leda till nya affärsmöjligheter och stimulera ekonomisk tillväxt och därmed nya arbetstillfällen. Ministrarna har också enats om ett antal prioriteringar för de närmaste årens arbete. Bland annat en EU-strategi för introduktion av förnybara drivmedel.

Alkoholgräns vid bilkörning

I april 2001 uppmanades medlemsländerna att införa en maximigräns för alkoholkoncentration i blodet i samband med bilkörning. Transportministrarna föreslår en gräns på högst 0,5 mg/ml för förare av alla motorfordon. För vissa trafikantgrupper föreslås en lägre maximinivå på högst 0,2 mg/ml.

Utbildning för yrkesförare

Kommissionen föreslog under 2001 gemensamma bestämmelser om grundläggande och obligatorisk utbildning för nya yrkesförare. Kommissionen vill också att det ska finnas en återkommande vidareutbildning för alla yrkesförare som arbetar inom EU:s gränser. Också diskussionerna om reglering av arbetstiden för yrkesförare fortsatte under året, liksom diskussionerna om att införa ett gemensamt förartillstånd i hela EU. Ett sådant skulle underlätta för nationella kontrollorgan att effektivt kontrollera anställningsförhållandena för fordonsförare som rör sig över gränserna.

Upphandling av kollektivtrafik

Under året har också diskussionen om upphandling av kollektivtrafik fortsatt. I juli 2000 lade kommissionen fram ett förslag om upphandling av kollektivtrafik. Förslaget utgår från att kollektivtrafiken ska vara konkurrensutsatt, men kontrollerad av myndigheter. Förslaget

liknar till stora delar den svenska upphandlingsmodellen. Medlemsländerna är splittrade i flera frågor och något beslut har ännu inte fattats.

Utbyggnad av transportnäten

När det gäller transportsektorn vill kommissionen också bygga ut de gränsöverskridande transportnäten inom Europa. Särskilt vill man satsa på att bygga ut godstrafiken, att främja närsjöfart och transporter på inre vattenvägar samt att integrera järnvägs- och lufttransporter. Under året antogs också ett nytt järnvägspaket som innebär att hela järnvägsnätet ska vara öppet för internationell godstrafik år 2008. Ett andra järnvägspaket med förslag som fokuserar på fortsatt marknad-söppning och säkerhetsfrågor ska presenteras under år 2002.

Utökad sjösäkerhet

Under 2001 har man närmat sig ett formellt beslut när det gäller sjösäkerheten i Europa. Sjösäkerhetspaketet består av många olika direktiv och förordningar, och man har kommit olika långt. Bland annat föreslås en mer omfattande kontroll av vissa fartyg i europeiska farvatten. Man vill också skärpa kraven på dem som kontrollerar fartygens säkerhet och kvalitet. Även övervaknings- och informationssystemen för sjötrafiken ses över. Genom att inrätta en europeisk sjösäkerhetsbyrå ska medlemsländerna och kommissionen få tekniskt och vetenskapligt stöd i frågor som gäller sjösäkerhet.

Gemensamt luftrum och ökad säkerhet i luftfarten

När trängseln i det europeiska luftrummet ökar, måste luftfarten bli mer effektiv. Därför beslutade stats- och regeringscheferna på top-

pmötet i Stockholm att ett gemensamt europeiskt luftrum ska vara genomfört senast 2004. Under hösten påbörjades arbetet med att skapa ett sådant gemensamt luftrum. Transportministrarna har också enats om att inrätta en ny europeisk byrå för luftfartssäkerhet, European Aviation Safety Agency (EASA).

Främst är det dock skydd mot brottsliga handlingar inom luftfarten som har diskuterats under året. Efter terrordåden den 11 september 2001 har transportministrarna särskilt arbetat med klassificering av vapen, teknisk träning för besättningar, kontroll av bagage, skydd av tillträde till cockpit samt kvalitetskontroll av medlemsländernas egna skyddsåtgärder. EU har hittills fastställt en gemensam miniminivå för kontroll av passagerare och bagage. Också personer med tillträde till flygplan och känsliga områden på flygplatser omfattas av de utökade kontrollåtgärderna, liksom flygfrakt och postförsändelser. Medlemsländerna har fortfarande rätt att ha strängare regler. Arbetet med skydd mot brottsliga handlingar inom luftfarten kommer att fortsätta under 2002.

Terrorattackerna har också påverkat flygbranschens ekonomi. Förutom en nedgång i luftfartstrafiken, har branschen drabbats av ökade kostnader för bland annat försäkringar. Merparten av EU:s medlemsländer, däribland Sverige, utfärdade under året statliga försäkringsgarantier för branschen.

657 Skatter

På skatteområdet handlar samarbetet främst om att komma till rätta med skadlig skattekonkurrens mellan medlemsländerna. Om länderna försöker locka till sig företag genom att sänka skatten, kan konkurrensen på marknaden snedvridas.

Vid Europeiska rådets möte i Göteborg den 15 och 16 juni 2001 konstaterades att man gjort framsteg med det skattepaket som diskuterats sedan 1997. Paketet ska förhindra skadlig skattekonkurrens och består av bland annat en uppförandekod för företagsbeskattning och ett direktiv om minimibeskattning av sparande.

I mars 2001 presenterade kommissionen en rapport om skattestrukturer och skattesatser på tobaksskatteområdet. Det finns fortfarande stora skillnader mellan medlemsländerna när det gäller priser och punktskatter på tobaksvaror. Därför har Ekofinrådet beslutat om ändringar i tobaksskattedirektiven. Ändringarna innebär bland annat att Sverige inte längre behöver ha ett undantag om minimiskattekrav för cigaretter (det nuvarande undantaget gäller till den 31 december 2002).

För att komma till rätta med bedrägerier inom punktskatteområdet, särskilt när det gäller alkohol och tobak, vill kommissionen inrätta ett datoriserat transport- och kontrollsystem. Systemet skulle ge kontrollmyndigheterna i medlemsländerna bättre information om de transporter de ska övervaka. Också på momsområdet vill man bekämpa bedrägerier. Här föreslås ett utökat administrativt samarbete mellan medlemsländerna. På sikt vill man införa ett liknande samarbete när det gäller direkt beskattning.

658 Tillväxt och sysselsättning.

Amsterdamfördraget har bidragit till att ge sysselsättningen en mer framskjuten plats i EU:s arbete. En viktig del av detta är att sätta upp gemensamma riktlinjer för sysselsättningen och övervaka att alla medlemsländer lever upp till dem. Varje medlemsland ska också årligen utarbeta en handlingsplan för sysselsättningen, samtidigt som kommissionen och ministerrådet ger ut en årlig rapport om sysselsättningspolitiken. Det är dock viktigt att komma ihåg att sysselsättningen också är en fråga för varje enskilt medlemsland.

Riktlinjerna för EU:s sysselsättning:

- att förbättra anställbarheten
- att utveckla företagsandan
- att uppmuntra företagens och de anställdas anpassningsförmåga och
- att stärka jämställdheten mellan kvinnor och män

Framgångsrikt år

I sysselsättningsrapporten för 2001 konstaterar kommissionen att år 2000 har varit det mest framgångsrika året för EU när det gäller sysselsättning och ekonomisk tillväxt sedan sysselsättningsstrategin påbörjades. Sverige får överlag goda vitsord i den gemensamma rapporten och Sverige ligger fortfarande jämförelsevis mycket väl till när det gäller sysselsättningsgraden. Kommissionen skriver också att de svenska skatterna sänkts, men att skattenivån fortfarande är jämförelsevis hög. Sveriges framtida utmaningar ligger, enligt kommissionen, i att förbättra arbetssituationen för invandrare och att minska den könssegregerade arbetsmarknaden.

Nya delmål

Under det svenska ordförandeskapet, våren 2001, följdes Lissa-

bonprocessen upp för första gången. Europeiska rådets möte i Stockholm den 23–24 mars handlade om hur ett mer konkurrenskraftigt Europa kan skapas genom fler och bättre arbeten, vilka ekonomiska reformer som krävs och hur man ska modernisera den europeiska sociala modellen. Stats- och regeringscheferna enades om att en dynamisk union bör bestå av aktiva välfärdsstater och att dessa behöver moderniseras för att passa den nya tiden.

Vid Stockholmstoppmötet enades man också om nya delmål på vägen mot ett mer konkurrenskraftigt Europa: Minst 50 procent av EU-medborgare mellan 55 och 64 år ska vara sysselsatta år 2010 och den allmänna sysselsättningsgraden ska 2005 vara 67 procent för män och 57 procent för kvinnor.

Lissabonprocessen kallas den process som ska leda till att EU år 2010 ska vara världens mest konkurrenskraftiga, dynamiska och kunskapsbaserade region, med möjlighet till hållbar ekonomisk tillväxt med fler och bättre arbetstillfällen och en högre grad av social sammanhållning. För att nå dit krävs en integrerad och sammanhållen politik för tillväxt och sysselsättning.

Kvalitet i arbetet

Full sysselsättning handlar inte bara om fler arbetstillfällen, utan också om bättre kvalitet i arbetet. Vid Europeiska rådet i Stockholm konstaterades att detta kräver en bra arbetsmiljö för alla. Lika möjligheter för funktionshindrade, jämställdhet, en bra och flexibel arbetsorganisation som gör det möjligt att bättre förena arbets- och privatliv, livslångt lärande, arbetarskydd, arbetstagarinflytande och mångfald i arbetslivet, är exempel på kvalitet i arbetet.

Också företagens sociala ansvar har diskuterats under året. Ett direktiv om arbetstagarernas rätt till inflytande och en rad direktiv på arbetsmiljöområdet har antagits för att förbättra arbetstagarernas situation.

Ökad rörlighet

Den 14 maj 2001 antogs ett direktiv om ömsesidigt erkännande av examensbevis. Direktivet är ett led i ambitionen att förenkla lagstiftningen inom den inre marknaden. Enligt det nya direktivet blir berörda myndigheter skyldiga att vid en bedömning av en sökandes examensbevis och kvalifikationer också ta hänsyn till den kompetens som man fått genom yrkeserfarenhet efter examen. Den sökandes rättsliga skydd stärks också genom att man inför regler för hur myndigheterna skall hantera ansökningarna.

Näringspolitik

Syftet med EU:s näringspolitik är att skapa nödvändiga förutsättningar för den europeiska industrins konkurrensförmåga. Unionens insatser ska påskynda industrins anpassning till strukturförändringar och främja ett gynnsamt näringslivsklimat. Inom EU råder stor enighet om små och medelstora företags betydelse för tillväxt, konkurrenskraft, innovation och sysselsättning. Under det gångna året har konkurrenskrafts- och småföretagsfrågorna stått i fokus. Bland de frågor som diskuterats kan nämnas entreprenörskap, innovationer inklusive informations- och kommunikationsteknologins betydelse för den europeiska industrins konkurrenskraft. Dessutom har frågan om kapitalförsörjning till små och medelstora företag lyfts fram.

Konkurrensregler ses över

Under år 2001 fortsatte arbetet med att modernisera och effektivisera tillämpningen av konkurrensreglerna. Bland annat inleddes en översyn av kontrollen av företagskoncentrationer. Det är kommissionen som – tillsammans med de nationella konkurrensmyndigheterna – ser till att de gemensamma konkurrensreglerna följs. Under

2001 fick svenska Konkurrensverket drygt 500 ärenden från kommissionen och ett stort antal av dessa rörde just företagsfusioner. Ett uppmärksammat fall var det planerade samgåendet mellan SEB och Föreningssparbanken. I detta fall valde parterna dock att avbryta samgåendet under pågående prövning hos kommissionen.

Minskat statsstöd

Statligt stöd till näringslivet inom EU begränsas genom särskilda regler eftersom statsstödet inte får snedvrیدا konkurrensen på den inre marknaden. Därför måste kommissionen ge sitt godkännande innan nya eller ändrade stöd betalas ut. Diskussionen om statsstödsreglerna har blivit allt viktigare och vid toppmötet i Stockholm i mars 2001 fastslog Europeiska rådet att medlemsländerna till 2003 ska minska det statliga stödet i förhållande till BNP. På så sätt vill man öka EU:s konkurrenskraft. Stödet ska också i större utsträckning styras av övergripande målsättningar som är av gemensamt intresse för hela EU. Statsstödet utveckling inom medlemsländerna ska följas upp och presenteras årligen. Till följd av händelserna i USA den 11 september har man också under året enats om vissa riktlinjer för tillfälliga statliga garantier till flygindustrin. Syftet var att uppnå samma skydd för resenärerna som de hade före terrorattackerna, innan de privata försäkringsbolagen drog sig ur.

Jämställdhet

Jämställdhet var en av de frågor som prioriterades under det svenska ordförandeskapet. Bland annat togs då initiativ till att sammanföra socialförsäkringsministrar och jämställdhetsministrar för ett informellt ministermöte i Norrköping. Här diskuterades bland annat hur socialförsäkringssystemet ska utformas för att få ut fler kvinnor på arbetsmarknaden.

I december 2000 antog ministerrådet det femte handlingsprogrammet för jämställdhet. Handlingsplanen gäller 2001–2005 och innebär – förutom särskilda åtgärder – att jämställdhet ska integreras i all politik. Hittills har det arbetet påbörjats inom områdena utbildning, inre marknaden, vetenskap och forskning, biståndsfrågor, utrikespolitik samt de allmänna ekonomiska riktlinjerna.

Under året bestämde man sig också för att skärpa det befintliga direktivet om lika behandling av kvinnor och män. Bland annat ska en definition av sexuella trakasserier på arbetsplatsen införas. Man har också beslutat att särskilt stödja projekt på temat lika lön för likvärdigt arbete.

70 Kultur och medier

EU eftersträvar att främja samarbetet mellan medlemsländerna och bidra till kulturens utveckling. medlemsländernas gemensamma kulturarv ska framhävas samtidigt som nationella och regionala intressen respekteras. Det nuvarande kul-urprogrammet, Kultur 2000, gäller 2000–2004 och har en budget på 167 miljoner euro (1 470 miljoner kronor). Europeiska kulturhuvudstäder under året var Rotterdam och Porto.

I januari 2001 påbörjades ett nytt MEDIA-program, MEDIA Plus. Programmet löper över fem år och har en totalbudget på 400 miljoner euro. Programmet gäller såväl fortbildning av yrkesverksamma som utveckling, distribution och marknadsföring av europeiska audiovisuella verk. Syftet är att stärka den audiovisuella industrins konkurrenskraft och öka spridningen av europeiska verk. Från och med 2002 kan kandidatländerna Bulgarien, Cypern, Estland, Lettland, Litauen, Polen, Slovenien, Slovakien och Tjeckien delta i programmet.

Under året har särskilt barn och unga i det nya medielandskapet lyfts fram. Den 21 juni antog rådet slutsatser om skyddet mot skadligt medieinnehåll för minderåriga. Också arbetet med revideringen av TV-direktivet har fortsatt under 2001. Direktivet innehåller minimiregler för TV-sändningar när det gäller europeiskt programinnehåll, reklam och sponsring, skydd av minderåriga och rätten till genmäle. Statsstöd till public service radio och TV var andra viktiga frågor under året, särskilt mot bakgrund av att en av det svenska ordförandeskapets prioriterade frågor var att värna den kulturella mångfalden inom TV, radio och film.

Sverige lyfte under ordförandeskapet fram två frågor med utvidningsperspektiv: yrkeskonstnärernas villkor samt frågan om förstärkt samarbete på det audiovisuella området.

71 Regionalpolitik

Den gemensamma regional- och strukturpolitiken är ett sätt att försöka minska ekonomiska och sociala skillnader mellan olika regioner i Europa. På så sätt vill man skapa en ekonomisk och social sammanhållning inom unionen. Minskade regionala skillnader är också nödvändigt för att alla regioner ska kunna dra nytta av den inre marknaden och olika tillväxtinriktade åtgärder.

EU:s regional- och strukturpolitik kanaliseras via fyra fonder: regionalfonden, socialfonden, jordbruksfonden och fonden för fiskets utveckling. Den nuvarande programperioden gäller 2000–2006. Under den perioden kommer Sverige att ta emot ca 2,2 miljarder euro (cirka 19 miljarder kronor) från strukturfonderna.

När EU får fler medlemsländer måste regionalpolitiken justeras. Under året presenterade kommissionen en rapport om ekonomisk och social sammanhållning. Den ska ligga till grund för diskussionerna om vilka riktlinjer som ska gälla för regionalpolitiken efter 2006. Här nämns några av de faktorer som kommer att påverka den framtida regionalpolitiken inom EU. Man konstaterar dels att de ekonomiska och sociala skillnaderna kommer att öka i samband med utvidgningen, dels att globaliseringen, det nya kunskapsamhället och den allt äldre befolkningen kommer att påverka den sociala och ekonomiska utvecklingen.

Miljö och hållbar utveckling

EU:s miljöpolitik är till för att bevara, skydda och förbättra miljön, skydda människors hälsa samt utnyttja naturresurserna varsamt och rationellt. Dessutom ska den främja åtgärder på internationell nivå. I Amsterdamfördraget som trädde i kraft 1 maj 1999 slås hållbar utveckling fast som ett övergripande mål för alla politikområden i EU.

Strategi för hållbar utveckling

Under det svenska ordförandeskapet togs viktiga steg i arbetet med att integrera miljö inom EU:s alla politikområden. Vid toppmötet i Göteborg antogs en strategi för hållbar utveckling, vilket innebär att alla viktiga förslag till beslut ska bedömas utifrån deras ekonomiska, sociala och miljömässiga effekter. Miljödimensionen läggs dessutom till strategin om unionens ekonomiska och sociala utveckling för hållbar tillväxt och full sysselsättning (Lissabonprocessen). Arbetet med en hållbar utveckling ska följas upp årligen vid Europeiska rådets vårmöten.

Fyra områden prioriteras särskilt i strategin om hållbar utveckling: klimatförändringar, hållbara transporter, folkhälsan och en god förvaltning av naturresurser.

Nytt miljöhandlingsprogram

Under året togs de första besluten om det sjätte miljöprogrammet. Programmet innehåller riktlinjer för EU:s miljöpolitik under de kommande tio åren. Särskilda satsningar ska göras när det gäller klimat, natur och biologisk mångfald, miljö, hälsa och livsmiljö samt naturresurser och avfall. För varje område anges konkreta mål för vad som ska uppnås inom programperioden. I programmet betonas även att miljöhänsyn ska integreras i unionens externa relationer.

Kyotoprotokollet

Internationellt sett spelade EU under året en avgörande roll för uppgörelsen om klimatfrågan. Ända sedan Kyotoprotokollet antogs 1997 har reglerna för hur det ska tillämpas diskuterats. Att man inte lyckades enas i Haag i november 2000, innebar att läget var osäkert när Sverige tog över ordförandeklubban i EU. Att EU tydligt klargjorde att man ville gå vidare i förhandlingarna bidrog dock till en lösning – trots att USA drog sig ur samarbetet under våren 2001. Vid mötet i Bonn sommaren 2001 nåddes en politisk överenskommelse och vid novembermötet i Marrakech slog parterna slutligen fast hur Kyotoprotokollet ska tillämpas under den första perioden 2008–2012.

Bland annat har man nu enats om hur efterlevnaden ska kontrolleras och överträdelser hanteras. Beslut fattades även om stöd till u-länder och regler för handel med utsläppsrätter. Därmed har grunden lagts för ett system som ska minska de globala utsläppen. EU ska minska sina utsläpp av växthusgaser med åtta procent till år 2012 jämfört med 1990 års nivå.

Under året presenterade kommissionen också ett förslag om handel med utsläppsrätter inom Europa. Enligt förslaget ska det europeiska systemet införas redan 2005.

Kyotoprotokollet innebär att utsläppen av växthusgaser från industrialiserade länder ska ha minskat med 5 procent under perioden 2008–2012 jämfört med 1990 års nivå. Överenskommelsen togs vid en konferens i Kyoto i Japan 1997 inom ramen för FN:s klimatkonvention.

Genmodifierade organismer

Under det svenska ordförandeskapet antogs ett nytt direktiv om genetiskt modifierade organismer (GMO). Det nya direktivet skärper

reglerna för att sätta ut GMO:er, i miljön, något som Sverige aktivt varit med och drivit. I det nya direktivet ställs högre krav på riskbedömning och man har utvecklat gemensamma principer för hur risker ska bedömas. De nya reglerna innebär också att allmänheten får ökat inflytande i beslutsprocessen, att etiska hänsyn får större plats och att tillstånden för utsättning av GMO:er blir tidsbegränsade (max 10 år).

Slutligen införs en försiktighetsprincip som säger att man måste åtgärda en misstänkt risk – även om den inte är vetenskapligt belagd. Också ett förslag till EU-system för märkning och spårbarhet av GMO-produkter presenterades under året, liksom ett förslag om mer detaljerade krav för genetiskt modifierade livsmedel och foder. Förslaget förväntas kunna antas under år 2002.

Bioterrorism

Terrorism som inbegriper biologiska, nukleära eller kemiska vapen ska i större utsträckning bekämpas gemensamt. En särskild handlingsplan som berör bland annat hälsa miljö, räddningstjänst och forskning ska utformas. En del i arbetet är att utöka samarbetet mellan medlemsländernas räddningstjänster ska utökas. Också samordningen av katastrofbistånd vid en större olycka, till exempel en natur- eller miljöolycka ska underlättas.

Hårdare miljöbedömning

Från den 1 juli 2001 gäller hårdare krav på miljöbedömning inom EU. Enligt det nya direktivet måste alla planer och program som tas fram av myndigheter inom EU miljöbedömas. I Sverige kommer bland annat kommunernas översiktsplaner och detaljplaner att beröras.

7951 Utvecklingssamarbete

EU:s biståndspolitik ska komplettera medlemsländernas egna biståndsinsatser. Kampen mot fattigdom är det övergripande målet med EU:s biståndspolitik och under året har detta diskuterats särskilt. Kommissionen har tagit fram särskilda riktlinjer för hur man aktivt ska bekämpa världens fattigdom och framhåller bland annat hållbar ekonomisk, social och ekologisk utveckling, demokratisering och mänskliga rättigheter. Att göra utvecklingsländerna till en del av världsekonomin och att främja jämställdhet är ytterligare faktorer som är viktiga för att bekämpa fattigdomen.

Under året har rådet och kommissionen också definierat vilka arbetsområden som EU:s bistånd ska fokuseras på. Dessa är handelspolitik i relation till utveckling, regional integration och samarbete, ekonomiska reformer och rättvis tillgång till social service, transporter, livsmedelssäkerhet och hållbar landsbygdsutveckling samt institutionell kapacitetsuppbyggnad.

Fortsatta reformer

År 1999 presenterades en utvärdering av EU:s utvecklingssamarbete. Den pekade på allvarliga problem i fråga om effektivitet, öppenhet och samordning. Efter det har kommissionen inlett ett omfattande reformarbete som fortsatt under året. Bland annat har man slagit samman den projekthantering som tidigare utförts av externa byråer. Projekthanteringen sköts nu av ett nytt kontor, Europe Aid Co-operation Office, som startade sin verksamhet i början av 2001. I oktober kunde kommissionen för första gången presentera en samlad sammanställning över biståndet.

Humanitärt bistånd

Kommissionens humanitära kontor ECHO (European Commis-

sion's Humanitarian Aid Office) förfogade 2001 över en budget på 520 miljoner euro, vilket gör EU till en av världens största givare av humanitärt bistånd. EU:s program för livsmedelsbistånd och livsmedelssäkerhet hade under 2001 en budget på cirka 450 miljoner euro. Programmet omfattar 34 prioriterade låginkomstländer och icke självförsörjande länder.

Mänskliga rättigheter

Mänskliga rättigheter och demokrati är centrala teman för EU:s förbindelser med omvärlden, också för utvecklingssamarbetet. För ändamålet finns ett särskilt anslag, som under året uppgick till 100 miljoner euro. Under 2001 prioriterades stöd till tortyroffer, utbildning om mänskliga rättigheter, kampen mot främlingsfientlighet, barns rättigheter, stärkande av rättsstaten, pluralism och fria medier, god samhällsstyrning, folkligt deltagande och konfliktförebyggande. Medel betalas även till den internationella brottmålsdomstolen och de internationella tribunalerna samt till valstöd.

Cotonou-avtalet

Cotonou-avtalet är det nya partnerskapsavtalet mellan EU och 77 länder i Afrika, Karibien och Stilla havet (AKS-länderna). Avtalet, som undertecknades i Cotonou den 23 juni 2001, ersätter den gamla Lomé-konventionen. Cotonouavtalet vilar på en gemensam värdegrund baserad på respekt för mänskliga rättigheter, demokratiska principer, rättsstaten och god samhällsstyrning. Dessa värden skall främjas av samarbetet. Detta gör det möjligt att ifrågasätta och avbryta fortsatt bistånd om grundsatserna i avtalet inte följs. De nya reglerna på detta område har utnyttjats för en fördjupad dialog med länder som Haiti, Fidji, Togo, Elfenbenskusten och Zimbabwe. Det civila samhället får en viktigare roll i det nya avtalet.

Social trygghet

Arbetet med social trygghet har under 2001 inriktats på frågor om pensioner och social utslagning. Vid Europeiska rådets möte i Göteborg fastställdes tre principer för pensionssamarbetet på EU-nivå:

- att trygga pensionssystemens förmåga att uppnå de sociala målen,
- att skapa finansiellt hållbara system samt
- att anpassa pensionssystemen till samhällets och enskilda människors förändrade behov.

EU-länderna utarbetade under våren 2001 nationella handlingsplaner för att bekämpa fattigdom och social utslagning. Utifrån dessa sammanställde kommissionen och rådet en gemensam rapport som antogs vid toppmötet i Laeken. I oktober antogs också ett program för att främja samarbetet mellan medlemsländerna i kampen mot fattigdom och social utslagning. Programmet som löper under fem år omfattar 75 miljoner euro.

Den 3 december 2001 beslutade rådet att utlysa år 2003 till ett europeiskt handikappår. Syftet är att öka medvetenheten om funktionshindrades rätt till skydd mot diskriminering och att uppmuntra till reflexion och diskussion om vad som krävs för att främja lika möjligheter för funktionshindrade i Europa.

Ungdomar i fokus

Den 21 november 2001 publicerade kommissionen ett förslag om hur ungdomspolitikerna ska utformas i unionen framöver. Den så kallade vitboken kallas "Nya insatser för Europas ungdom". Kommissionen vill använda den öppna samordningsmetoden även på ungdomsområdet. Det innebär att medlemsländerna samarbetar och utbyter information och erfarenheter om olika satsningar för att uppnå

bästa möjliga resultat utan gemensam lagstiftning. De områden som i första hand ska prioriteras när det gäller ungdomspolitikerna är inflytande och delaktighet, information, volontärarbete och bättre kunskap om unga.

Vitboken pekar också ut ett antal politikområden där det är särskilt viktigt att ta hänsyn till de ungas speciella behov. Dessa områden är utbildning, livslångt lärande, rörlighet, arbetsmarknad och social integration, rasism och främlingsfientlighet samt självständighetsfrågor. Uppföljningen av förslagen i vitboken påbörjas av det spanska ordförändskapet våren 2002.

Programmet Ungdom har en budget på 520 miljoner euro för åren 2000–2006. Programmet stöder bland annat ungdomsutbyte och volontärtjänst för ungdomar. Sedan 2001 är alla kandidatländer fullvärdiga programländer tillsammans med medlemsländerna och EES/EFTA. Under 2001 deltog totalt ungefär 100 000 ungdomar och ungdomsledare i programmet, varav cirka 2 000 var från Sverige.

Vitbok är ett dokument från kommissionen med övergripande förslag till nya regler.

7952-Brott och polis

Brottsförebyggande

På svenskt initiativ enades EU:s justitieministrar under året om en brottsförebyggande policy för EU. Ett brottsförebyggande nätverk har införts, liksom ett särskilt program för brottsförebyggande frågor, Hippokrates. Justitieministerna har dessutom enats om ett rambeslut som stärker brottsoffers ställning. Bland annat fastslås brottsoffers

rätt till respektfullt bemötande samt rätt till information och rättsligt stöd. Även reglerna för ersättning till brottsoffer ses över.

Pro-Eurojust

Den 1 mars 2001 kunde den provisoriska enheten för rättsligt samarbete (Pro-Eurojust) påbörja sitt arbete och har under året handlagt drygt 180 ärenden. Pro-Eurojust har under hösten undersökt hur man kan samarbeta på det rättsliga området i kampen mot terrorismen. I mars 2002 inrättas Eurojust permanent, men det är fortfarande oklart var myndigheten ska ligga. Tills vidare placeras den i Haag.

Rambeslut gäller polisarbete och straffrättsligt samarbete. Ett rambeslut är bindande för medlemsländerna när det gäller de resultat som skall uppnås men det är upp till de nationella myndigheterna att bestämma form och tillvägagångssätt.

Polissamarbete

Motsvarande samarbete på polisområdet, Europol, hade cirka 300 personer anställda vid utgången av 2001. Också här arbetade man mycket med terrorismbekämpning under året. En särskild grupp har inrättats för att kartlägga terroristhot och hur de kan bemötas och den 6 december undertecknades ett samarbetsavtal mellan Europol och USA. Under 2001 beslutades också att utvidga Europols mandat. Från och med 2002 inbegriper Europols uppdrag fler brottsformer än tidigare. Utvidgningen har gjort det möjligt för Europol att bekämpa exempelvis mord, rasism och främlingsfientlighet, bedrägeri, databrott, miljöbrott och olaga handel med vapen.

Under året diskuterades dessutom inrättandet av en gemensam europeisk polisakademi och urval, utrustning och utbildning av poliser som ska delta i civil krishantering.

Asylpolitik

Vid Europeiska rådets möte i Tammerfors 1999 beslutade EU:s stats- och regeringschefer att skapa ett gemensamt europeiskt asylsystem. Systemet ska utgå från 1951 års Genèvekonvention om flyktingars rättsliga ställning och ska innehålla gemensamma normer för ett rättvist och effektivt asyloffarande, gemensamma minimivillkor för mottagande av asylsökande och viss harmonisering av reglerna för flyktingstatus. Genom de förslag kommissionen lagt under 2001 har samtliga de rättsakter som utgör grunden för det gemensamma europeiska asylsystemet nu presenterats.

Tillfälligt skydd

Den 20 juli 2001 antog rådet det första direktivet på asylpolitikens område. Här fastslås miniminormer för tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av flyktingar och åtgärder för att balansera de olika medlemsländernas mottagarinsatser. På så sätt ska EU vara bättre förberett, och en överbelastning av enskilda medlemsländers asylsystem ska kunna undvikas vid tillfälliga, massiva flyktingströmmar i framtiden. De som får tillfälligt skydd garanteras rättigheter på skälig nivå, till exempel rätten att arbeta, rätten för kärnfamiljen att återförenas, tillgång till akutsjukvård och barns rätt till skolgång. I direktivet fastslås också att man har rätt att göra en individuell asylansökan trots att man fått tillfälligt skydd.

Gemensamt avvisningsbeslut

Under året diskuterades också miniminormer för mottagningsprocessen, asylsökandes rättigheter och skyldigheter, rätt till familjeåter-

förening, definitionen av flyktingar samt gemensamma regler för dem som inte är flyktingar enligt Genèvekonventionen, men ändå behöver internationellt skydd. Även frågan om vilket medlemsland som har ansvar för att pröva en asylansökan, har varit uppe till diskussion under året. Under året antogs också ett direktiv som gör det möjligt att avvisa en person i ett annat medlemsland än det där beslutet har fattats.

Eurodac

För att underlätta asylmottagandet ska ett fingeravtryckssystem, Eurodac, införas. Flera medlemsländer, däribland Sverige, deltar i provkörningarna av systemet under våren 2002. Till hösten 2002 ska de nationella datafilerna och den gemensamma databasen fungera och resten av medlemsländerna anslutas.

Transportörsansvar

Den 28 juni antog ministerrådet direktivet om det så kallade transportörsansvaret. Direktivet innebär att man kan belägga transportören med böter om det visar sig att resenärer från länder utanför EU saknar giltiga resehandlingar på sin inresa till unionen. Syftet är att stärka flyg- och sjösäkerheten, hantera migrationsströmmar och upprätthålla en reglerad invandring. Sverige lyckades få med en humanitär klausul som innebär att transportören slipper böter om en person efter inresan beviljas asyl eller annat internationellt skydd. Därmed finns det möjlighet att skjuta upp bötesförelägganden när någon söker asyl.

7957 Utbildning och forskning

Som ett led i Lissabonstrategin på utbildningsområdet enades rådet i februari 2001 om gemensamma mål för utbildningssystemen. Livslångt lärande och IT-frågor är centrala delar i Lissabonstrategin och under 2001 hölls en bred debatt om det livslånga lärandet. I november lade kommissionen fram en samlad strategi med åtgärder för att främja det livslånga lärandet. Bland annat föreslås ökade satsningar på erkännande av kvalifikationer, studievägledning, finansiering, samverkansformer och pedagogiskutveckling.

I mars 2001 presenterade kommissionen sin handlingsplan för e-lärande. I den understryks behovet av att anpassa nationella utbildningssystem till den nya informationstekniken. EU:s utbildningsminister har också antagit en resolution där de pedagogiska aspekterna av IT-användningen inom utbildningen betonas.

Ökad rörlighet för studenter

För att öka rörligheten inom unionen ytterligare antog rådet och Europaparlamentet i juli 2001 en rekommendation om främjande av rörlighet för studerande, personer i yrkesutbildning, volontärer, lärare och utbildare. Syftet är att undanröja administrativa och rättsliga hinder för rörligheten inom EU och underlätta erkännande av studie- och praktikperioder som genomförs i andra medlemsländer.

Europeiska språkåret

Under 2001 genomfördes EU:s och Europarådets gemensamma kampanj Europeiska året för språk. Den 29 november antog rådet en resolution om språklig mångfald och språkinläring. Där anges principer för språkundervisningens organisation och innehåll som skall

bidra till att öka medvetenheten om värdet av språklig mångfald och flerspråkighet.

Utbildningsprogram

EU:s utbildningsprogram Sokrates II ska främja kvalitet och en europeisk dimension i utbildningssystemen. Programmet omfattar alla typer av utbildning, från förskola till högskola och vuxenutbildning. Programmet ger studerande och lärare möjlighet att studera och praktisera i andra europeiska länder. Programbudgeten för 2000–2006 är 1 850 miljoner euro, varav drygt hälften går till Erasmus, delprogrammet för högre utbildning. Drygt en fjärdedel går till delprogrammet för skolan, Comenius, och cirka sju procent går till det nya delprogrammet för vuxenutbildning, Grundtvig.

Under 2001 deltog ungefär 250 svenska skolor, 12 000 elever och cirka 1 000 lärare i Comenius. Dessutom medverkade cirka 200 lärare i fortbildningsinsatser. Inom Erasmus är det ungefär 2 700 svenska studenter som årligen bedriver studier utomlands. Under 2001 deltog cirka 400 lärare i utbytesverksamhet. Omkring 50 svenska vuxenutbildningsinstitutioner medverkade i olika projekt inom Grundtvig.

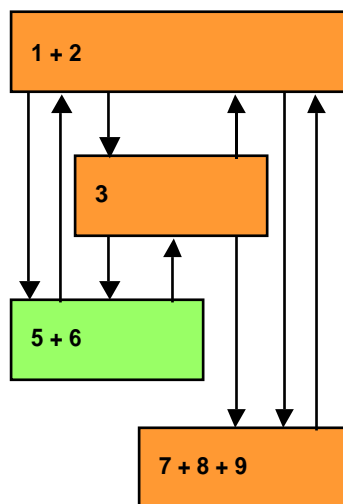
Inom ramen för Leonardo da Vinci II finns möjlighet till motsvarande utbyte inom yrkesutbildning. Dessutom genomförs transnationella utvecklingsprojekt inom utbildning och kompetensutveckling i arbetslivet. Budgeten för detta program uppgår till 1 150 miljoner euro för åren 2000–2006.

Nytt forskningsprogram

EU:s verksamhet inom forskning hålls samman av ramprogram. Det femte ramprogrammet för forskning och utveckling började tillämpas 1999 och avslutas 2002. Därför pågick under året ett intensivt arbete med att enas om innehållet i det sjätte ramprogrammet. I de-

cember 2001 enades forskningsministrarna om ett förslag som innebär mer tematisk koncentration än tidigare. Mindre splittring på småprojekt förordas, liksom förenklad administration och ökad forskarstyrning. Särskilda satsningar vill man bland annat göra på bioteknik för hälsa, informationssamhällets teknik, nanoteknik och nya produktionsprocesser, flyg- och rymdteknik, livsmedelssäkerhet och hälsorisker samt hållbar utveckling och globala förändringar. Ramprogrammet kommer att vara ett viktigt led i arbetet med att fördjupa det europeiska forskningssamarbetet och skapa "ett europeiskt område för forskning".

SW Klassifikationssystem

1-2 Filosofiska, psykologiska och religiösa verksamheter.

3 Politiska vetenskaper och politiska verksamheter.

5-6 Naturforskning och teknologiska/ekonomiska verksamheter.

7-9 Kulturella verksamheter.

4 Bakgrundens med pilarna: Sambandsforskning på samhällsnivå. Påverkan enligt pilarna sker direkt eller indirekt.

**Se vidare Sven Winnells hemsida:
<http://w1.861.telia.com/~u86105430/>**

020130

1-9 Mänskliga verksamheter.

- 1 Psykologiska och filosofiska verksamheter
- 2 Religiösa verksamheter o d
- 3 Politikvetenskaper. Politiska verksamheter.
- 4 Sambandsforskning. Informationsstruktur.
- 5 Naturforskning. Matematikverksamheter.
- 6 Teknologiska /ekonomiska verksamheter.
- 7 Formgivning av fysiska o sociala miljöer.
- 8 Språk. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
- 9 Saklitterärt. Allm. geografi. Biografi. Allm. historia

1 Psykologiska och filosofiska verksamheter

- 10 Samlade kunskaper och övergripande värderingar
- 101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
- 102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökn.
- 103 Allm. encyklopedier. Övergripande värderingar
- 104 Övergripande filosofiska verks. om samband
- 105 Övergripande om samhällsforskning o-planering
- 106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
- 107 Övergripande filosofier om utbildning o d.
- 108 Samhällskunskap. Samhällsguiden.
- 109 Idé- filosofi- och lärdoms historia.

11/19 Individernas inre verkligheter.

- 11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
- 12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
- 13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
- 14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
- 15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.
- 16 Individens logik. Vetenskapsteori o d.
- 17 Individens moral och uppfattningar om moral.
- 18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.

2 Religiösa verksamheter o d

- 20 Övergripande religiösa verksamheter o d
- 21 Allmän religionsvetenskap
- 22/28 Kristna religioner
- 29 Icke kristna religioner o d

3 Politikvetenskaper. Politiska verksamheter.

- 31 Statistik och demografi
- 32 Statsvetenskap
- 33 Nationalekonomi, internationell ekonomi
- 34 Lagar o förordningar, traktat, juridik

- 35 De demokratiskt valda församlingarnas verks.
- 351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
- 352 Kommun- och landstingsfullmäktige (o mots.)
- 353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)
- 354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d)

- 36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
- 36...om individernas kroppsliga förhållanden.
- 37...om utbildning o d.
- 38...om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
- 39...om sociala miljöer, nöjen, sport o d

4 Sambandsforskning. Samband på samhällsnivå.

- 40 Systemvetenskap. Infostruktur. 41-49.

5 Naturforskning. Matematikverksamheter.

- 50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap
- 51 Matematik
- 52 Astronomi, rymdforskning
- 53 Fysik o d
- 54 Kemi o d
- 55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d
- 56 Paleontologi, arkeologi o d
- 57 Biologi, ekologi. Naturgeogr. Utv. lära, ärftlighet
- 58 Botanik.
- 59 Zoologi

6 Teknologiska/ekonomiska verksamheter.

60 Allmänt om teknologiska o ekonomiska verks.
61 Hälso- o sjukvård, räddning od. Veterinärverks.
62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d).
63 Biologisk produktion. Jordbruk, skog, jakt,fiske.

64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
641 Matlagning.642 Måltider,servering,restauranger
643 Organisation av boende, personalrum od, hotell
644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning od.
645 Användning av inventarier o d.
646 Personlig hygien od,klädvård (ej 648 tvätt od)
647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster o utgifter
648 Städning-, rengörings- o tvättverksamheter od.
649 Personvård: barn, hemsjukvård, allmänt hushållsarbete, hemtjänst

65 Adm, distribution, kommunikation, organisation
651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning
6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.
6525-6529 Militära verksamheter
653 Handelsverksamheter.
654 Telekommunikationsverksamheter.
655 Förlagsverksamheter o d.
656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.
657 Penningverksamheter.Finans Försäkring.Skatter
658 Allm.företagsekonomi.Arbeitsförmedling od
659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.

66/68 Tillverkning av varor
66 Tillverkning av kemivaror o d
67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
68 Tillverkning av komplexvaror
69 Tillverkning/byggande av byggnader, anläggningar

7-9 Kulturella verksamheter

7 Formgivning av fysiska o sociala miljöer.

70 Allmänt om konst o kultur.

71 Övergripande planering av fysiska miljöer
72 Formgivning av byggnader o anlägggn. arkitektur

73 Skulptur od. Museiverksamh. konstutställning
74 Konsthantverk,formgivn.bruksföremål.Inredning
75/77 Bildkonst. 75 Måleri. 76 Grafiskt. 77 Foto
78 Musik (konserter o d 792)

79 Seder o bruk,nöjen,sociala miljöer o verks.Sport

7911-7913 Seder och bruk .
7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
794 Spel.Skicklighets-o turspel Lotteri.Lotto.Tips

795 Sociala miljöer och sociala verksamheter.
7951 Sociologi. Socialvård. Kriminologi.
7952/7956 Sociala miljöer o verksamheter i fysiska miljöer. 7952 Forntiden. 7953 Medeltiden.
7954 Nya tiden. 7955-7956 Sociala miljöer i olika fysiska miljöer.
7957 Undervisning o d.
7958 Sociala miljöer o sociala verksamh. i boendet
7959 Sociala miljöer o verksamheter i allmänna grupper o d

796/799 Sport, idrott o d.

8 Språk. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.

80 Språk.Språkliga verks. 802/809 motsv. 82/89.
81 Litteraturvetenskap-hist. 812/819 motsv. 82/89.

82/89 Skönlitteratur på olika språk
82 Engelsk skönlitteratur o d.
83 Tysk, nederländsk, nordisk skönlitt.
84 Fransk skönlitteratur o d
85 Italiensk skönlitteratur o d
86 Spansk och portugisisk skönlitteratur o d
87 Grekisk och latinsk skönlitteratur o d
88 Slavisk och baltisk skönlitteratur o d
89 Skönlitt på orientaliska och övriga språk o d

9 Saklitterärt. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.

90 Tidningar,tidkrifter,journalistik. Blandade ämnen

91 Allm.geografi, reseskildr.913/919 motsv. 93/99.

92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d

93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän hist.
93 Allmänt om allm.historia. Världs- o forntidshist.
94 Medeltidens o nya tiden i allmänhet o i Europa
95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
97 Medeltidens o nya tiden i Nord- o Mellanamerika
98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika
99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien.
Rymden